

*Våga bry dig -
våga vara vuxen*

Nattvandrar

Nr 3 - september - 2010 - 3. årgång

magasinet

Barn och ungdomar är den viktigaste framtidsfrågan

BYGG FRAMTIDEN

I dag saknar 99 000 unga stockholmare en lägenhet. Ge alla rätt till en egen bostad. Bygg framtiden.

Situationen på bostadsmarknaden idag är lika allvarlig som den var vid andra världskrigets slut. Det är svårare än någonsin att få tag i en bostad i Stockholm. Det säger en hel del om hur läget är.

Nu är det valår. Ställ bostadsfrågor till dina lokalpolitiker på www.byggframtiden.se.

 Hyresgästföreningen

www.byggframtiden.se

*Det är som att låna upp sig för en fest
fast man är fin hela tiden*

I stolt samarbete med Nattvandrarna.

Plastikkirurggruppen • Sabbatsbergs sjukhus • Dalagatan 9, 2 tr • 113 24 Stockholm • Tel: 08-615 05 50

PLASTIKKIRURGGRUPPEN

Vi på Ikano Bostad kan erbjuda lägenheter i Stockholm, Öresund, Västerås och Eskilstuna.

Vi bygger och förvaltar bostäder med trygghet och trivsel som ledstjärnor. Samtidigt försäkrar vi oss om att design, kvalitet och miljöanpassning håller hög klass.

Välkommen till ditt livs boende!

IKANO
Bostad

ikanobostad.se

Nr 3 // 2010 //
Tredje årgången //

ANSV. UTGIVARE:
Kristina Axén-Olin //

REDAKTÖR:
Anders Lönegård //
redaktor@nattvandring.se //

BESÖKSADRESS:
Fryshuset //
Mårtensdalsgatan 2-4 //
Stockholm //

EPOST:
info@nattvandring.se //

HEMSIDA:
www.nattvandring.se //

ANNONSER:\
Svenska Publikationer AB //
Box 7043 //
174 07 SUNDBYBERG //
Tel. 08 - 6281002 //
Fax 08 - 6281013 //
Org.nr. 556745 - 1694 //

DESIGN OG PRE-PRESS:
Vinceweb.no // + 47 93 60 33 27
Per Frederiksen, Norge //

TRYCK:
Trydells Tryckeri, Laholm //

Kristina Axén-Olin

Anders Lönegård

Trycksak

Trydells Tryckeri er innehar
licens för miljömärket Svanen.

Det stundar val

Den 19 september träder demokratis yttersta redskap in i vår vardag.
Rätten att rösta. Rätten att framföra sin åsikt. Att ta ställning.

För mig är rätten att rösta mer än en rätt. För mig är det en plikt.
Att rösta är vi skyldiga alla de som runt om i världen kämpar med sitt liv som insats för att få rösta.
För kämpande man för den rätten även i Sverige. Nu finns den här, och då måste vi värda dess värde.

Enda smolket är väl att du måste ha fyllt 18 år för att få rösta.
Jag tycker att det borde vara från det år du fyller 18 eller varför inte 16 år?!

Unga människor kan och förstår mer än vi tror. Och unga människor vill tas på allvar ... vilket tydligen inte
var viktigt för alla den 26 augusti enligt inlägget på sid 11.

I detta nummer kan du ta del av tre unga riksdagskandidater. En lite mer känd och två lite mindre, men
alla har de viktiga saker att säga. Alla vill de vara med och utveckla Sverige till någonting bra.

Du kan också läsa om vad olika nattvandrare runt om i landet tycker är viktiga frågor.

Miss inte heller sidorna om Forum för Eldsjälar och en Rikskonferens med barn- och ungdomsperspektiv,
samt ett litet axplock från årets Almedalen.

Slutligen vill jag säga grattis till en 90-åring! Ni gör ett fantastiskt arbete - Hela Människan.

Anders Lönegård
redaktör

Innehåll

Sommaren är kort	5
VAL 2010: Att satsa på unga är ingen kostnad, det är en investering . 6	
VAL 2010: Jag växte upp som barfotabarn	7
VAL 2010: För en bättre framtid måste vi klara jobben	8
VAL 2010: Det stundar ett val	9
VAL 2010: Vad vill Fryshuset?	10
VAL 2010: Alliansens partiledare sa nej till debatt om ungas villkor. . 11	
En vuxen förebild och ett medmänskligt stöd.	12
Föreningar över hela Sverige	13
Forum för eldsjälarna	14
Rikskonferens	15
Aggression Replacement Training	16
Fryshusets Almedalsvecka	18
Vem bryr sig om Tove?	20
Entusiaster med barnperspektiv	21
Myndigheter och utanförskap	22
Revanschlust	23
– Jag har världens bästa jobb!	24
Andningshål för mammor i Skellefteå	27
Kalle från Masthugget	A-8
Hela Människan 90 år!	29
Han är pastorn innanför murarna.	30

Evin Cetin (25) är nr 14 på riksdagslistan socialdemokraterna i Stockholms län. SID 7

Riksnätverket nattvandrare i Sverige

Årsmöte lördagen den 9. oktober
kl 12. Plats: Fryshuset
i Stockholm.
Alla nattvandrargrupper hälsas
varmt välkomna!

Styrelsen

(OBS! Sker i anslutning till
Eldsjälmässan på Fryshuset)

Höstblommor i Mariehamn på Åland.
Foto: Silje Bergum Kinsten/norden.org

Sommaren är kort

Ännu en sommar har gått. Den kändes väldigt kort i år.

Vet inte om det beror på att jag lyckats undvika allt fint väder genom att vara i fel landsände, eller om det är för att jag blir äldre

Nu plockar jag blåbär, lingon, svamp och känner på doften i skogen att det blivit höst.

Det är med blandade känslor man tar in trädgårdsmöblerna samtidigt som det är ganska skönt när barnens skola kommer i gång. Vi får väl börja tända ljus igen och krypa upp i soffan med en kopp te!

Jag tycker att sommaren debattmässigt blev förhållandevis lugn och ointressant! Som gammal politiker följer jag naturligtvis valdebatten men tycker själv att jag saknar en hel del framtidsfrågor. Mycket skatt och jobb pratas det om men vilka politiker talar om våra barn, ungdomar och hur de mår?

Visst har det varit en del diskussioner kring skolan, och det är bra, men vem törs lyfta frågan kring att 15% av alla unga lever i familjer där minst en förälder har missbruk? Hur kan vi hjälpa dem och vad händer om ingen bryr sig?

Själv nattvandrar jag ofta. Framför allt sedan jag för två år sedan blev hundägare. Ljuvligt!

Jag träffar så många trevliga tonåringar på kvällarna som verkligen efterfrågar vuxenkontakt och förebilder.

Allt för sällan träffar jag någon annan vuxen tillsammans med de unga!

Därför känns det som en ära att få vara ordförande för Nattvandrararna!

Vilka hjältar alla ni är, som trots allt som pockar på, lägger tid på att vara ute i mörkret och finnas till hands!

Jag hoppas att vi tillsammans kan skapa en diskussion kring hur uppväxtsituationen ser ut, hur vi tillsammans kan få fler vuxna att engagera sig och hur vi tillsammans kan premiera er som lägger tid på vår viktiga framtid!

Varmt välkommen till hösten!

Kristina Axén Olin

- Att satsa på unga är ingen kostnad, det är en investering

Av Gustav Fridolin

I en kommunal budget delas utgifterna upp i två delar. Dels har vi investeringar. Hit hör nya vägar, skrytbyggen och flygplatser. Sedan har vi kostnaderna. Hit räknas äldreomsorgen, skolan och fritidsgårdar.

För mig är det där en uppdelning som inte stämmer överens med verkligheten. De pengar man lägger på ungas utbildning och fritid – eller på den delen omsorg som håller äldre friska – är investeringar för framtiden. Neskärningar på unga kan sluta med stora kostnader. I min bok *Blåsta!* gör jag ett bokslut över den ekonomiska krisen i början av 90-talet.

Under min tid i skolan sparkades var femte lärare i Sverige. Runt om i landet protesterades det, och jag minns föräldrar som försökte fråga sina politiker om inte det här skulle innebära att just deras barn fick sämre utbildning och sämre förutsättningar att komma ut i arbetslivet. Idag har vi facit, och tyvärr hade de rätt i sina farhågor. I nedskärningarnas spår kom sämre studieresultat och större utslagning. Det man sparade på lärarlönerna kostade pengar i sämre konkurrenskraft för Sverige. På vilket sätt var det en besparing?

250 fritidsgårdar lades ner under 90-talet. "Det fanns en frustration i området hos ungdomarna tidigare för de hade inga fritidsaktiviteter. När fritidsgårdarna höll öppet märkte vi av ett ordentligt resultat. Samhället har sparat åtskilliga miljoner på det här", sa polismästare Jan-Olov Onshagen. Året efter var de stängda igen. På vilket sätt var det en besparing?

1990 kallades en ungdomsarbetslöshet på 4 procent för massarbetslöshet i debatten. Idag drömmer nog de flesta politiker våta drömmar om så låga siffror. Ungdomsarbetslösheten närmar sig 25 procent och har varit tvåsiffrig enda sedan 90-talskrisen. 90 000 unga var redan innan finanskrisen ställda vid sidan av samhället, utan försörjning från vare sig jobb, studier

eller bidrag. Försäkringsbolaget Skandia har räknat ut att varje person som hamnar utanför som ung kostar 12,5 miljon under sin livstid. Nu skär man ner på möjligheterna att lämna utanförskapet. Det finns färre platser på Komvux, man kan inte använda arbetslivserfarenhet för att komma in på högre utbildning och studenter har inte rätt till a-kassa. På vilket sätt är det en besparing?

Under den här mandatperioden har Sverige än en gång fallit i en djup kris. Men istället för att lära av misstagen från den förra, har vi gjort om samma dumheter än en gång. 24000 människor har fått lämna sina jobb i skolan, vården och omsorgen. Fritidsgårdar har stängt, lärartätheten sjunker och barngrupperna blir större. Den typen av besparingar har en obehaglig tendens att dyka upp som kostnader på andra konton.

Min viktigaste ungdomspolitiska satsning blir därför att

1. Öppna nya fritidsgårdar, återanställa lärare och undersköterskor. Det ger jobb för unga och bättre möjligheter i skolan och på fritiden.
2. Påbörja den gröna omställningen. Det är inte jobb som saknas, utan anställningar. Vi behöver lägga järnvägsräls, rusta upp miljonprogram och modernisera energisystemen. Här finns 10000-tals jobb. Genom att bygga 40000 nya bostäder om året, huvudsakliga billiga hyresrätter, kan vi också bli kvitt bostadsbristen.
3. Ge unga inflytande. De här misstagen hade aldrig gjort om unga fått vara med i beslutsprocessen. Vi vill sänka rösträttsåldern, stärka föreningarnas roll och ge medborgarna rätt att tvinga fram folkomröstningar.

Gustav Fridolin (27) är riksdagskandidat för Miljöpartiet de Gröna

Han är folkhögskolelärare i historia och samhällskunskap. Han kommer från Vittsjö i norra Skåne men arbetar på en folkhögskola på Kungsholmen i Stockholm. Hans bok *Blåsta!* gavs ut av Ordfront 2009

Val 2010

Av Evin Cetin

- Jag växte upp som barfotabarn

Min familj kom som flyktingar till Sverige när jag var två år gammal. Som så många andra invandrare försörjde vi oss genom att sälja korb och baka pizza.

Jag vet hur tufft det är att vara småföretagare. Vi fick tillvaron att gå runt men det krävde att min pappa jobbade varje dag i veckan, året runt. Jag sprang barfota på löparbanan för att inte belasta mina föräldrar med ytterligare kostnader.

Min uppväxt och situation var inte unik då och är det inte heller i dag. Det finns mängder med barn som förminsas på grund av föräldrarnas ekonomi eller sociala situation. Barn som inte vågar äta sig mätta av oro för att småsyskonen inte får tillräckligt med mat. Barn som ständigt går omkring med en känsla av att inte höra till. Barn som undrar vart de ska sova när släktingarna inte längre vill ha dem i lägenheten.

I dag pratas det om människor som blir utförsäkrade, vuxna som blir arbetslösa eller lever i utanförskap. Vi ser ökade klasskillnader mellan de som har och de som inte har. För många barn innebär det här inställda skolresor, semestrar hemma i kvarteret eller att de trasiga idrottskläderna

måste behållas något år till. Barnens nödlögner och skam är ofta konsekvenser av politiska beslut. Det vill jag förändra!

Jag kommer alltid att stå med en fot i mitt ursprung. Med den andra foten vill jag nu göra ett rejält avtryck i svensk politik. Om jag kommer in i riksdagen så ska jag lägga absolut mest energi på att utrota barnfattigdom, motarbeta alla former av utanförskap och minska klyftorna mellan olika grupper av människor. Ingen ska behöva stanna i växten på grund av sin barndom, sina föräldrar, sin bakgrund.

Det här vill jag göra för att dessa problem ska försvinna:

Jag vill införa en maxtaxa för idrott och kultur. Föreningarna och organisationer ska inte ges kommunala eller statliga bidrag om de tar ut för höga avgifter. Alla barn och ungdomar oavsett bakgrund har rätt att delta i en social gemenskap efter skolan.

Socialbidragsnormen måste höjas. Samtidigt måste den förändras så att den även är anpassad och riktad mot barnen och inte bara föräldrarna. Inget barn ska behöva leva under fattigdomsgränsen.?

Sist, men inte minst: Sätt jobben först och satsa på utbildning för arbetslösa. Vålfärden

måste prioriteras framför sänkta skatter. Ett eget arbete är det allra bästa sättet att komma ut ur fattigdomsfällan.

Evin Cetin (25) är nr 14 på riksdagslistan socialdemokraterna i Stockholms län.

Mina föräldrars kärlek sträckte sig över fel gränser. Det tvingade vår familj att lämna vårt hem i sydöstra Turkiet. Efter en tid på flykt hamnade vår familj i Sverige och strax därefter bosatte vi oss mitt i bandytokiga Bollnäs.

Jag blev en stridbar ordförande i elevrådet och deltog även i proteststormen mot den planerade nedläggningen av sjukhuset. På fritiden spelade jag bandy, men mest av allt blev det fotboll, innebandy och friidrott.

Efter skolan kom jag in på juristprogrammet vid Uppsala universitet. Där engagerade jag mig i det socialdemokratiska studentförbundet och kåren, främst genom den utrikespolitiska föreningen. Studierna förde mig till sommarjobb inom Migrationsdomstolen och praktik inom EU-parlamentet.

Jag är intresserad av internationella frågor och har bland annat fungerat som valobservatör i flera länder. Förmodligen är jag en av få svenskar som personligen träffat både Dalai Lama och Barack Obama.

Nu arbetar jag som politisk sekreterare åt Södertäljes två socialdemokratiska kommunalråd.

- För en bättre framtid måste vi klara jobben

Av Hanif Bali

Att människor jobbar är det viktigaste verktyget för att möta miljöproblemen och för att göra skolan och högskolan bättre. Bara genom fler jobb tar vi tillvara på människors förmågor och gör Sverige till ett föregångsland.

Alliansen har konsekvent hållit fast vid arbetslinjen genom krisen. Det har gjort att fler har haft ett jobb att gå till, trots de sämsta ekonomiska tiderna Sverige och världen upplevt på mycket länge. Moderaternas ansvarstagande för Sveriges ekonomi har också lagt grunden för en optimism inför framtiden. I olika granskningar av hur länder har klarat krisen ges Sverige beröm. Tidningen The Economist rankar till exempel Sverige som det bäst skötta landet under krisen.

När andra länder nu funderar över hur de ska kunna betala tillbaka sina skulder från dyra köp av konkursfärdiga företag och stora bidragshöjningar kan vi i Sverige satsa på framtiden. För mig och Moderaterna kommer jobben högst upp i en sådan satsning.

Att fortsätta sänka skatten för människor med låga och normala inkomster är den viktigaste åtgärden för fler jobb. Det gör det mer lönsamt för ungdomar som är på väg in på arbetsmarknaden och skapar nya jobb. Samtidigt som vi med lägre arbetsgivaravgifter och speciellt då extra låga avgifter för de människor som har svårast att få jobb skapar vi ett Sverige där alla som kan får ett jobb.

Arbetslinjen är särskilt värdefull inom de områden där vi vill att Sverige ska vara ett tydligt föregångsland. Miljö och utbildning är prioriterade områden för Moderaterna. Satsningar på forskning och utveckling av förnyelsebara energikällor ger jobb och Sverige får ett försprång. Att förnya och bevara kärnkraften säkrar 300 000 jobb och ger svenska jobben en trygg grund att stå på.

Genom att fördjupa samarbetet skolar arbetsmarknad och forskning-näringsliv förbättras förutsättningarna för alla unga att få

jobb. Utbildning och forskning i kombination med att bland annat utöka avdraget för hushållsnära tjänster till att även omfatta teknik och IT-tjänster skulle kunna göra Sverige till ett föregångsland inom teknikområdet.

Vi måste även få fler invandrare att jobba. I det moderatstyrda Solna har en av

Stockholmsregionens lägsta arbetslöshet, men bara några stationer längre ut på den blå tunnelbanelinjen finns regionens högsta arbetslöshet. Detta kulturella och sociala utanförskap är inte acceptabelt. Vi måste sluta skicka signaler att det är ok att bosätta sig i Sverige men att man får sitta utanför och titta på. I Solna ställer man krav på de som inte orkar ställa krav på sig själva. Därför är skillnaden i arbetslöshet mellan svenskar och invandrare i kommunen marginell.

I Sverige tar det i snitt sju år för en flykting att få jobb. I Solna tar det två år. Det är inte synd om människor som tar sig hit och vill skapa sig ett bättre liv, de har snarare fått en fantastisk möjlighet. Det är vår plikt att se till att de får rätt inställning och blir inspirerade av den svenska arbetsmoral som byggt upp det här landet. Vi måste implementera arbetslinjen i hela samhället för att få integrationen att fungera.

Sverige har en bättre framtid att gå till mötes om vi väljer att bygga ut arbetslinjen. Till skillnad från många andra länder använde vi våra knappa resurser klokt i krisen. Moderaterna byggde ut högskoleplatser och värnade välfärdens kärna genom att anslå pengar så att kommuner och landsting kunde behålla personalen i vården, omsorgen och skolan. Nu är det väljarna som avgör vilket politiskt alternativ som bäst kan förvalta framtiden. Jag både tror och hoppas att vår arbetslinje kommer att få ett rekordstort stöd av svenska folket.

Hanif Bali (23),
Riksdagskandidat Stockholms län

Jag kom till Sverige som ensamkommande flyktingbarn när jag var tre år gammal. Jag har bott i många olika fosterfamiljer runt hela Sverige. Mitt liv har inte varit enkelt men jag har gjort mitt bästa. Jag har Sverige att tacka för mitt liv, men min tillvaro har jag byggt själv. I en turbulent tillvaro har jag alltid lyckats skapa min egen trygghet. När mitt liv började komma i ordning hittade jag också kraft att engagera mig för andra. För mig som upplevt hur det är att leva i ofrihet och otrygghet var det naturligt att engagera mig i Moderaterna.

Sussie Almqvist och Jeanette Cederlund på nattvandring vid Nixtagården i Nynäshamn.
Foto: Tina Norberg

Det stundar ett val

Vi passade då på att fråga nattvandrare från olika håll i landet vilka tre frågor de tycker är viktigast att ta itu med under nästa mandatperiod. Lokalt som nationellt. Frågor som är viktiga för våra barn och ungdomar.

Så här blev svaren.

Pelle Lundström, nattvandrare i Kinda

De tre viktigaste frågorna enligt oss på lokal nivå i Kinda kommun är:

1. Att så fort som möjligt få till stånd en mötesplats/ungdomens hus i vår kommun.
2. Förbättra integrationen mellan alla nationaliteter i samhället.
3. Att få ett bättre fungerande nätverk mellan de som jobbar med unga kommunen.

Rolf Johansson, nattvandrare i Karlshamn

1. Elevcoacher på alla högstadie & gymnasieskolor. De flesta skolor har säkert ett nätverk som tar hand om elever som "trillar ur". Med elevcoacher på skolorna kan man kanske hjälpa till lite tidigare, med elever som bara har "den ena foten utanför". Skolorna idag verkar vara rädda för att anställa folk utan lärarbehörighet. En elevcoach ska inte behöva vara lärarbehörig.
2. Förbättrat stöd till föreningar med ungdomsverksamhet.

3. Återinföra "Fritt valt arbete" i högstadiet. Förr hade man fritt valt arbete som en aktivitet i skolan. Det var en eftermiddag (på skoltid) i veckan där man kunde välja mellan lite olika aktiviteter, som inte var direkt relaterat till skolarbete. Det kunde vara sportfiske, foto, matlagning etc. Den verksamheten bidrog till att de lokala ideella föreningarna fick nya unga medlemmar.

Anette Bertilsson, nattvandrare på Värmdö

1. Skolan måste kunna ge alla rätt stöd och vara anpassad så att alla får stimulans. Både de som behöver mer stöd och de som vill jobba vidare med nya uppgifter.
2. Säkerheten. Alla ska kunna känna sig trygga i sitt närområde.
3. Ekonomin för barnfamiljerna. Alla barn och ungdomar borde få möjlighet att unna sig något då och då.

Birgitta Emilsson, nattvandrare i Kristinehamn

1. Fler fritidsgårdar. Ungdomarna behöver mötesplatser med andra trygga vuxna.
2. Skolorna borde engagera sig mer i nattvandringarna. Vi har ett samarbete med Pingstkyrkan. Prästen där har nattvandrat i Borås tidigare och är väldigt engagerad. Det gör att fler deltar. Den äldste hos oss är 78 år.
3. Fler evenemang för de yngre tonåringarna. Inte bara under veckosluten utan också

på vardagar.

I Kristinehamn finns det inte längre några fältassistenter ute, vilket inte heller är bra.

Ann-Louise Swedin, nattvandrare i Skellefteå

1. Mindre klasser i skolan.
2. Större och bättre stöd i skolan för de som har det svårt.
3. Hårdare kontroller av droger i samhället.

Lars Andersson, nattvandrare i Piteå

1. Strängare regler och koll för köp av öl, tobak etc. Just tillgången till alkohol ger tidiga ungdomsfyllor.
2. Lyft frågan om tillgång till alkohol och ungdomsfylla till EU-nivå.
3. Ökat och bättre stöd till föreningar som Nattvandrarna, både på lokal och nationell nivå. Billigare samhällsekonomiskt i slutändan.

Elisabeth Hultberg-Dahlgren, nattvandrare i Nynäshamn

1. Flytta in ungdomsgården till centrum.
2. Fler aktiviteter för barn och ungdomar.
3. Lugna Gatan åter till Nynäshamn. Både i skolor och ute på stan. De kände alla och ungdomarna kände sig trygga och säkra när Lugna Gatan fanns här.

VAD VILL FRYSHUSET?

Vi vill sätta fokus på ungas möjlighet att påverka sin sociala situation och rätten till att vara med utveckla sin samtid. Fryshuset arbetar utifrån ungas villkor med mångfald, nytänkande inom pedagogik, möjlighet till arbete och vikten av en meningsfull fritid som väcker passion och engagemang. Vi gör det inom områdena: Sociala projekt, Utbildning och Passionerade intressen.

FLER VETTIGA VUXNA BLAND VÅRA BARN OCH UNGDOMAR

Generationsklyftan måste minska. Vuxna människor måste ta större ansvar som goda förebilder för unga både i den vanliga verkligheten och på Internet. Vuxna måste följa med i Internetutvecklingen och möta ungdomar där de finns, d.v.s. i stor utsträckning on-line.

INGEN SKA BEHÖVA LEVA UNDER HEDERSFÖRTRYCK

Samhället måste intensifiera kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck. Vi kräver nolltolerans mot hedersförtryck och att alla som lever i vårt land omfattas av samma mänskliga och demokratiska rättigheter. En del i detta arbete handlar om att integrera unga invandrare och flyktingar. Väntetiderna måste kortas och fyllas med ändamålsenliga utbildningsinsatser. Ingen får lämnas i passivitet och förvaring.

FLER MÖTESPLATSER FÖR VÅRA UNGA

Vi vill se fler mötesplatser som tar vara på ungas människors kreativitet och livslust, och som erbjuder gemenskap och möjligheter att kanalisera sin energi i konstruktiv riktning. Unga människor måste känna att de kan påverka sin egen situation och sin samtid.

RÄKNA MED VINSTERNA AV FÖREBYGGANDE ARBETE

Preventiva sociala insatser är lönsamma både på kort och på lång sikt. Socioekonomisk forskning har visat att varje krona som satsas på fungerande förebyggande arbete ger minst 20 gånger pengarna tillbaka (i form av uteblivna kostnader för kriminalitet och missbruk, rättssystem, kriminalvård, rehabilitering, bidrag m.m.) En omätbar men ännu viktigare sida av vinsten är naturligtvis den minskning av mänskligt lidande (i form av färre offer för missbruk, våld och kriminalitet) som preventiva insatser leder till.

EN SKOLA FÖR 2000-TALET

Skolan måste utformas så att den stimulerar ungdomars kreativitet och kunskapsörst. Den svenska skolan måste utveckla en tydlig värdegrund som bottnar i ungdomars behov, resurser och livsvillkor. Vi behöver fler goda förebilder i skolan och pedagogiska former som både kan förmedla kunskap och stötta unga människors väg in i vuxenlivet.

SAMVERKAN MED CIVILA SEKTORN

Samhället har allt att vinna på ökad samverkan med den civila sektorn. Verksamheter som Lex, Exit och Passus, som arbetar med att återanpassa kriminella, missbrukare och våldsamma gängmedlemmar är oundgängliga komplement till polis, socialtjänst och andra myndigheter.

www.fryshuset.se

FRYSHUSET

Vi finns i Piteå!
 DUVAN
 Bok & Kontor
 Hos oss hittar du: - Kontorsmaterial
 - Böcker från alla kristna förlag
 0911-161 00 - e-post: info@duvan.se www.duvan.se

Luleå Lokaltrafik AB

Midgårdsvägen 20 - 973 34 Luleå - Tlf 0920-455500

 GF Uppsala
 flickorna
 .online

Idrottsgatan 2 - 755 33 Uppsala - Tel 018-21 03 25

FAMILJEBOSTÄDER

Tel 08-737 20 00 - www.familjebostader.com

Vi förebygger också
 skadegörelse och brott.

Läs mer på www.pele.se

DESINFEKTION - HUDVÅRD - HUDTVÄTT

www.opushc.se

HSB - där möjligheterna bor

W W W . H S B . S E

Pabex Bygg HB

*Fasad & Murningsarbeten
 Tilläggsisolering & Fasadrengöring
 Fönsterrenoveringar
 Balkongrenoveringar*

Mjölnerbacken 15 - 174 48 SUNDBYBERG
 Telefon/Fax 08-733 08 91
 Pavel 0704-86 53 33
 Bertil 0704-32 81 67

Vi bryr oss!

- Vi stöder lokal idrott och kultur
- Vi stöder Nattvandrarerna och Grannstödsbilen
- Team Tallbohov: vårt eget projekt för ungdomar

Järfällabygdens Hus AB, Drabantvägen 2, tel 08 580 836 00
www.jarfallahus.se

Stolpgatan 3 - 721 36 Västerås
 Tel 021-47 05 450 - Fax 021-47 05 480
conrit@conrit.se - www.conrit.se

<p>Tony's Bilservice Svartbäcksgatan 75 - 753 33 UPPSALA Tel. 018 - 224565</p>	<p>Salong Chanel Frösövägen 13 - 832 43 FRÖSÖ Tel. 063 - 513018</p>	<p>Folkets Hus Ripan Varvsgatan 39 - 972 32 LULEÅ Tel. 0920 - 15430</p>
<p>Jan-Erik's Bilbärgning Blekingegatan 42 - 116 62 STOCKHOLM Tel. 070 - 5843700</p>	<p>Specsavers Optik Storgatan 9 - 972 38 LULEÅ Tel. 0920 - 231020</p>	<p>Kvinnobehandlingshemmet Munin Fundersgatan 2 - 872 34 KRAMFORS Tel. 0612 - 10323</p>
<p>Gruvteknik AB Saxdalsvägen 2 - 771 65 LUDVIKA Tel. 0240 - 37495 - www.gruvteknik.com</p>	<p>Nudax Rehab AB Humlebacksvägen 28 - 971 44 FALUN Tel. 023 - 32432</p>	<p>Eskilstuna Kulturbeslag AB Fabriksgatan 5 - 634 46 ESKILSTUNA Tel. 016 - 121130</p>
<p>Industrigolvtjänst Norr AB Trägårdsgatan 6 - 916 31 BJURHOLM Tel. 0932 - 50033</p>	<p>Johanneshovs Potatis AB Styckmästarv. 10 - 121 62 JOHANNESHOV Tel. 08 - 4480630</p>	<p>Gre W Måleri AB Wirevägen 9 - 862 34 KVISSLEBY Tel. 060 - 514240</p>
<p>Irsta Industriservice AB Mekanisk Verkstad - Skärande bearbetning www.iiab.se</p>	<p>Adv.firman Tryggve Emstedt AB Box 1021 - 801 34 GÄVLE Tel. 026 - 512323</p>	<p>Crizam Plastprodukter AB Sopranvägen 2 - 893 31 BJÄSTA Tel. 0660 - 220210</p>
<p>Örnsköldsviks Ortoped-Service Skolgatan 10 - 891 33 ÖRNSKÖLDSVIK Tel. 0660 - 16050</p>	<p>Svenska Gummicentralen Årstagatan 9 - 11 - 754 34 UPPSALA Tel. 018 - 252530</p>	<p>Luleå Bil o. Båtkarosserier AB Torpslingan 19 - 973 47 LULEÅ Tel. 0920 - 10888</p>
<p>Öbacka Glasmästeri AB Strandgatan 10 - 871 45 HÄRNÖSAND Tel. 0611 - 19212</p>	<p>Alanders Bilaffär AB Rådhusg. 94 - 831 45 ÖSTERSUND Tel. 063 - 181916</p>	<p>Brandsäkerhetskonsulten AB Box 383 - 761 24 NORRTÄLJE Tel. 070 - 3703400</p>
<p>Oscar Strandberg Industri AB Brogatan 139 - 891 27 ÖRNSKÖLD SVIK Tel. 0660 - 299070</p>	<p>RW:s Säkerhetskonsult Frimansvägen 12 - 870 52 NYLAND Tel. 0612 - 22081</p>	<p>Charlie's Brunns- & Energibörning AB Malgovik 36 - 912 91 VILHELMINA Tel. 0940 - 20089</p>
<p>Jonny & Tommy's Schakt AB Stationsvägen 6 - 141 40 HUDDINGE Tel. 070 - 5103941</p>	<p>SA Rör & Entreprenad AB Skånegatan 113 - 116 35 STOCKHOLM Tel. 08 - 7140801 - FAX 08 - 55696635</p>	<p>MBAB Energi Överklinten 120 - 915 91 ROBERTSFORS Tel. 0934 - 40200</p>
<p>Megasol Technologies Gamla Torget 5 - 753 20 UPPSALA Tel. 018 - 604930</p>	<p>Lycksele Bostäder AB Storgatan 21 - 921 31 LYCKSELE Tel. 0950 - 16940</p>	<p>JOBmeal Luleå AB Stenåsvägen 2 - 975 96 LULEÅ Tel. 0920 - 259320</p>
<p>Lars O. Hälleberg AB, Raketlasse Östermalmsgatan 48 - 854 60 SUNDSVALL Tel. 060 - 123970</p>	<p>Norrbottnens Bergtjänst AB Härdargatan 10 - 941 48 PITEÅ Tel. 0911 - 16568</p>	<p>Autolack i Nyköping AB Norrköpingsvägen 11 - 611 38 NYKÖPING Tel. 0155 - 281100</p>
<p>Teknikens Hus Universitetsområdet - 971 87 LULEÅ Tel. 0920 - 492200</p>	<p>Centas Konferens- TV AB Fryksdalsbacken 6 - 123 43 FARSTA Tel. 08 - 7240400</p>	<p>Heimroths Biluthyrning AB Västra Vallgatan 11 - 432 45 VARBERG Tel. 0340 - 675760</p>
<p>Interflora Forsbergs Blommor AB Nygatan 17 - Winn - Gallerian - GÄVLE - Tel. 026 - 125636</p>	<p>InterTan Box 15046 - 750 15 UPPSALA Tel. 018 - 557890</p>	<p>GRÄV HANSA Ina 226 - 826 91 SÖDERHAMN Tel. 0270-28 71 61</p>
<p>Miltronic Scandinavia AB Kungshagsvägen 9 - 611 35 NYKÖPING Tel. 0155 - 77700</p>	<p>Studio Ljusspel Box 624 - 131 21 NACKA Tel. 08 - 7165050</p>	<p>Budfrakt Billesholm AB Bryggerigatan 8 - 267 39 BJUV Tel. 042-83500</p>
<p>Sosialtjänsten i Arboga Kommun Tel. 0589-87040 www.arboga.se</p>	<p>Candela Second Hand Mariestadsvägen 28 - 543 30 TIBRO Tel. 0540 - 10230</p>	<p>Götene Elförening Järnvägsgatan 29 - 533 21 GÖTENE Tel. 0511 - 345500</p>
<p>Berthas Fönsterputs Nordansjö 240 - 860 25 KOVLAND Tel. 060 - 97023</p>	<p>Magnus Sjöbergs Åkeri AB Kyrkvägen 35 - 862 33 KVISSLEBY Tel. 060 - 560720</p>	<p>Svempas AB Box 455 - 128 07 SKÖNDAL Tel. 020 - 960000</p>

UTSI & SÖNER AB

Montagväg 2124 Turkivägen 29
190 16 Kärnsveds 417 Lilla 070-890 96 47
070-641 95 04

Tel. 0652 - 71170 – www.lindhsbageri.se

Bäggebygatan 11
815 37 Tierp
Tel 0293-128 80
www.klredovisning.se

Varbergsortens Försäkringsbolag
Tel: 0340-62 02 25

Turkivägen 29
Skutskär
Tel 070-57 801 29

LASTPALLAR OCH PALLKRAGAR ISPM

Tel 08 779 31 55 - pallkompaniet@telia.com

Hönekullavägen 7 - 435 44 Mölnlycke - www.wcb.se - Tel 031 - 88 29 12

**Bodens kommun erbjuder
medling vid ungdomsbrottslighet.**

Har du blivit utsatt för brott, eller har du begått ett brott?
Du är välkommen att ringa om du har frågor kring medling
Medlingsverksamheten i Boden. Tel. 0921 - 782 44

Fight the night.
Upp till 90% mer ljus på vägen. Upp till 35 meter längre sikt.
OSRAM NIGHT BREAKER® – maximal prestanda för dina strålkastare

BE VÄRLDEN I ETT NYTT Ljus **OSRAM**

Gällivare kommun stöder Nattvandringarna i arbetet för trygga och trivsamma miljöer.

Tel/fax 08-51 23 55 44 • Mobil 070-745 45 46

www.ronqvistror.se • info@ronqvistror.se • Ripvägen 6 • 186 96 Vallentuna

SÅMA
SKOG & TRÄDGÅRD
018 -65 30 60

Bolandsgatan 18 – Box 31
751 03 UPPSALA – Fax 018-65 30 69

Skog & Trädgårdsbutiken
FÖRETAGET MED EGEN MODERN SERVICEVERKSTAD

**Tierps Säkerhetstjänst
& Skadeservice**

Grevegatan 1 - 815 41 Tierp

Tlf 0293-138 60
Mobil 070-667 36 60 jour

www.easit.se

Vi stödjer Nattvandrarerna

018-10 55 30
www.platkompaniet.se
Verstadsgratan 10
Box 157 - 751 04 Uppsala

PBF AB

Gåsebäcksväg 14 - Helsingborg - Telefon 042 21 65 88

Berongevägen • Industrionörleden • Gällörens
Tel vx 0970-468 88 • Biförsläbning 0970-468 81

ROSLAGSJÄRN MED FÄRG AB
www.roslagsjern.se - Tel 0176-17080

Comfort Stuvsta Rör AB

Djupåsvägen 19 - Huddinge
Tel: 08-556 405 90
Mån-Fre 9-18, Lör 10-15
www.stuvstadror.se

E V S i Borlänge AB
Din Servicepartner

Aukt. service Bosch, Makita, Kärcher, De Walt, Metabo, Skil, Hitachi, Escal, Grindex m. fl.
Reparationer och reservdelar för högtrycksblåsar, elverktyg, svetsar och dränkbara pumpar.
Fältservice och lasteruppställning av stora utrustningar.

Härnervärg. 16 - 731 71 BORLÄNGE - Telefon 0243-809 80 - Fax 0243-809 80
www.evs.se - info@evs.se

Landstinget
i Östergötland

BEROENDEJOURN - VRINNESJUKHUSET
Telefon 010-10 42 263 - www.lio.se

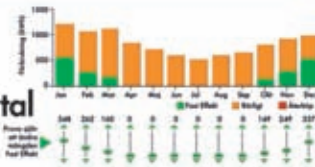
Geosigma erbjuder konsulttjänster och vägleder alla som i sin verksamhet planerar och bygger morgondagens samhälle inom geoteknik, berg, vatten, miljö och kärnavfall.

Elmixen

- Sveriges smartaste elavtal

Kombinera det rörliga spotprisets möjlighet till ett lågt elpris med det fasta prisets trygghet - på ett helt nytt sätt. Unikt för Storuman Energi.

Hela svenska folkets elleverantör
www.storumanenergi.se

En matupplevelse

www.maximat-nordby.se

VARMT VÄLKOMMEN TILL VIDARKLINIKEN
Med det bästa från skolmedicin och antroposofisk läkekonst skapar Vidarkliniken en helhet som främjar läkning av kropp och själ.

Läs mer på www.vidarkliniken.se
eller ring 08-551 509 00 växel
08-551 509 07 inskrivning

VIDARKLINIKEN
EN UNIK KOMBINATION AV SKOLMEDICIN
OCH ANTIPOSOFOFISK LÄKEKONST

Ornö Sjötrafik AB

WWW.ORNOSJOTRAFIK.SE

Alliansens partiledare sa nej till debatt om ungas villkor

93 % av svenska folket anser att barnperspektivet är viktigt vid politiska beslut. Det visar en helt färsk undersökning som Synovates tagit fram.

Av Mats Lindkvist

Därför är det beklagligt att alliansens partiledare har tackat nej till en debatt om barns och ungas villkor som varit planerad sedan länge och som skulle ha direktsänts i Kunskapskanalen.

Den 26 augusti skulle barnfattigdom, psykisk ohälsa, barnomsorg, skolfrågor, ungdomsarbetslöshet, bostadssituation och utanförskap ha debatterats mellan partiledarna från riksdagspartierna och direktsändas i Svt Forum/Kunskapskanalen.

Men det blir ingen debatt. De rödgröna tackade ja men alliansen tackade nej.

Debatten skulle blivit unik. Viktiga frågor för våra barn och ungdomar skulle få svar. Och alla partiledare skulle få några minuter att okommenterat vända sig till alla tittare/lyssnare, inte minst de cirka 500 000 förstagångsväljare som ska ta ställning i riksdagsvalet om några veckor.

I tre år har ett 40-tal barnorganisationer kämpat med att lyfta frågor kring hur våra barn och ungdomar har det i verklighetens Sverige. Under kampanjnamnet »Kraftsamling för barnen« har vi uppvaktat riksdagsledamöter med budkavlar, genomfört seminarier och konferenser, informerat breda lager i samhället och varit aktiva under Almedalsveckan.

– Vi har försökt tydliggöra att hundratals barn och ungdomar lever i utsatthet och utanförskap. Det handlar om barn som har föräldrar som missbrukar, försummar eller förgriper sig på dem. Unga som inte klarar skolan och hamnar i kriminalitet. Unga som mår psykiskt dåligt eller diskrimineras på grund av funktionsnedsättning. Unga som inte kommer in på arbetsmarknaden.

ALLIANS NSEN

– Vi har också tagit upp att detta är enormt kostsamt och att förebyggande insatser mot utanförskap är bland det mest lönsamma vi kan satsa på i samhället

– Vi tycker inte detta är värdigt ett land som Sverige. Därför ville vi veta vad partiledarna för våra riksdagspartier vill göra för att skapa en bättre verklighet för våra barn och ungdomar. Därför utmanade vi till en partiledardebatt den 26 augusti på Rum för Barn i Kulturhuset i Stockholm som Svt skulle direktsända.

För oss är frågor om våra barn och ungdomars framtid så avgörande att de borde få högsta prioritet. Det är något vi delar med

en mycket stor del av Sveriges befolkning enligt en nyligen gjord undersökning av Synovate på uppdrag av SAMBA – samarbete för barnen. Hela 93 % av Sveriges befolkning anser att barnperspektivet är viktigt vid politiska beslut. Av dessa 93 % anser 48 % att barnperspektivet är viktigare än andra aspekter, när politiska beslut tas och 45 % att det är lika viktigt i förhållande till andra aspekter.

För de rödgröna var frågorna så viktiga att de tackade ja. För alliansen var det tydligen inte så.

Mats Lindkvist är kampanjledare för Kraftsamling för barnen som initierats och drivs av SAMBA – samarbete för barnen

Nattvandrarerna står för:

En vuxen förebild och ett medmänskligt stöd

Syftet med att nattvandra är att vara en vuxen förebild och att vara ett socialt och medmänskligt stöd för ungdomar samt att förebygga drogmisbruk, våld, främlingsfientlighet och skadegörelse.

Vi samarbetar med polis, socialtjänst, skolor, föreningsliv, idrotts-, hyresgäst-, företagsföreningar, Svenska kyrkan, frikyrkor, kommunala tjänstemän, förvaltningar och andra frivilliga grupper.

Nattvandring har funnits sedan 1980-talet

Nattvandring som har funnits i Sverige sedan 1980-talet, i olika former och namn. Grunden för verksamheten har varit vuxna människor, många gånger föräldrar, som

varit ute på våra gator och torg, för våra ungdomar. År 1993 bildades ett nätverk av grupper eller föreningar i hela Sverige, för att stärka verksamheten, öka sammanhållningen, stötta varandra och vara en samlad kraft att föra fram gemensamma frågor. Nätverket skulle även föra fram verksamhetens budskap uppåt i samhället och verka för stöd och hjälp till verksamheten i hela Sverige.

De välkända gula jackorna

I slutet av 90-talet blev försäkringsbolaget Skandias stiftelse, «Idéer För Livet» en viktig sponsor för nattvandringen i Sverige. De nu så välkända gula jackorna, har nog få kunnat missa, och har blivit ett välkänt inslag i gatubilden på kvällar och nätter. Förutom

jackor och försäkringskydd, har Skandia även stöttat lokala föreningar, regionerna och riks styrelse.

Behovet av nattvandrande vuxna finns minst lika mycket idag

Behovet av nattvandrande vuxna finns minst lika mycket idag. I Sverige finns idag nattvandring i olika konstellationer och samhörigheter, men det gemensamma är oftast detsamma. Det är viktigt att sätta verksamheten och trovärdigheten högt upp på listan över egenskaper för såväl lokala grupper som organisationer och sponsorer. Vi måste också slå vakt om vår grundverksamhet som vuxna förebilder för vår framtid, dagens ungdomar.

Varför skall din förening bli medlem i riksnätverket?

Medlemskap i Riksnätverket för Nattvandrare i Sverige:

- Ett kontaktnät med andra vandrar-grupper i hela landet.
- En demokratisk uppbyggd organisation med fokus på grundverksamheten, Nattvandring.
- Möjlighet till att påverka, från vandrare via lokalförening till beslut på riksnivå.
- Vi hjälper till med anskaffning av de sedan många år, välkända gula nattvandrarsjackor, för att tydligt visa vem vi är.
- En olycksfallförsäkring för alla som är ute och vandrar.
- Ett nattvandrarmagasin som utkommer med 4nr/år.
- Verksamhet på såväl riks som på regional nivå av engagerade och erfarna människor, i snart 20 år.
- Ett blandat informationsutbud av olika slag.
- En aktiv och informativ egen hemsida.
- Utbildningar på regional nivå samt hjälp även på lokal nivå.
- Gemensamhetsutbyte med likasinnade på möten och föreläsningar.
- Låg medlemsavgift.

Detta är exempel på vad du får som medlem i nätverket för Nattvandrare i Sverige.

Medlemsavgiften

Det är nu dags att betala medlemsavgiften för 2010 för att försäkringen skall gälla. På den nya hemsidan har vi också en InSida för betalande föreningar där du finner lite mer bra att ha information. Därför är det viktigt att du när du betalar också skickar ett email till jan@nattvandring.se så vi vet vart vi skall skicka inloggningsuppgifter till den nya hemsidan.

Du som redan har betalt, skicka ett meddelande i efterhand.

Vi vill också påminna om att det är viktigt att ange vilken förening avgiften gäller. Det kommer varje år in inbetalningar utan avsändare.

När man betalar in medlemsavgiften så gör man som följande...

Mottagare: Nattvandrare i Sverige—
Riksnätverket Bankgiro: 5892-3905
Meddelande: Gruppens namn och medlemsavg. 2010 Avgiften uppgår till 300 kronor enligt senaste beslutet på Riksstämman 2009.

Föreningar över hela Sverige

Vill du komma i kontakt med en förening i din närhet? Vill du starta nattvandring på din hemort? Riksnätverket Nattvandrare i Sverige är indelat i regioner, för varje region har vi en eller flera regionsansvariga som är kontaktmän och samordnare för föreningarna inom dessa. Det går också bra att kontakta info@nattvandring.se för mer information. Tanken är att ju fler vi är som samarbetar och verkar för samma sak, ju starkare blir vi och desto fler erfarenheter har vi att dela med oss av till varandra. Vårt gemensamma ansvar är att skapa en fungerande och stabil relation till våra ungdomar i Sverige.

Norra Sverige

Ann-Louise Swedin, Skellefteå.
Emailadress: ann-louise.swedin@allt1.se
Mobil: 070-350 16 82

Willy Nilsson, Tärnaby
Emailadress: willy.nilsson@storuman.se
Mobil: 070-230 66 50

Lars Andersson, Piteå
Emailadress: wolfmann@teliamail.com
Mobil: 070-33198 46

Dalarna och Gävleborg

Rolf Persson, Ludvika
Emailadress: rolf.benson@telia.com
Mobil: 070-551 93 69
Gunilla Johansson, Söderhamn
Tel. 0270-10903
(gäller dagtid 09.00-15.00) eller
Camilla Sandström, Söderhamn
Mobil: 070-376 04 10.
Emailadress: Föräldrar på stan Söderhamn
info@fpssoderhamn.se

Stockholm med omnejd

Anette Bertilsson, Värmdö
Emailadress: anett.bertilsson@varmdo.se
Mobil: 073-673 71 79

Helen Jaktlund, Stockholm
Emailadress: helen@nattvandring.se

Jan Herremo, Sollentuna
Emailadress: jan@nattvandring.se

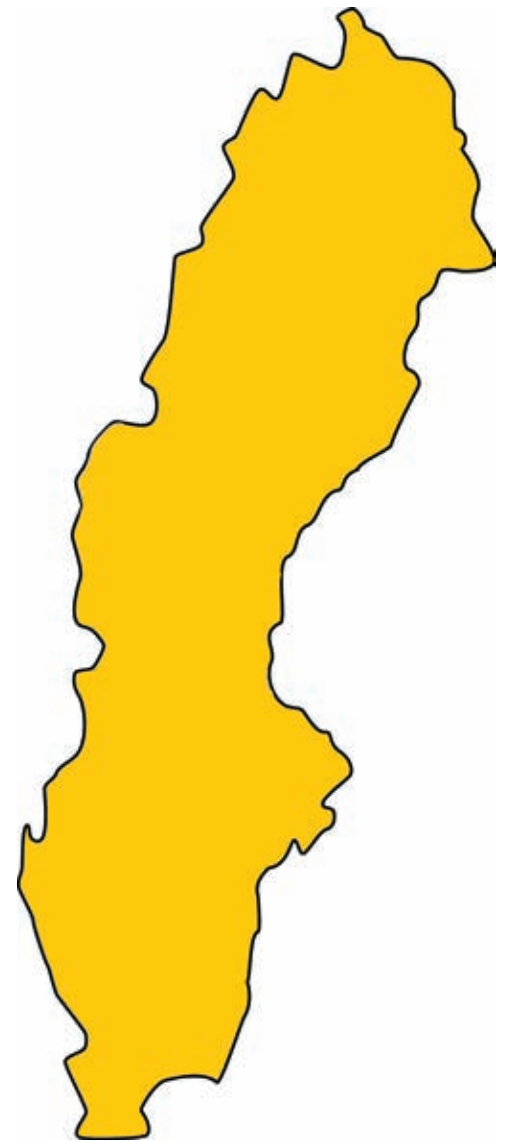
Östergötland, norra Småland

Pelle Lundström, Linköping
Emailadress: p.rimforsa@hotmail.com

Marie Karlsson, Motala
Emailadress: mia@nattvandring.se

Göteborg och Västergötland

Nattvandrarna Göteborg & Västra Sverige
Box 8912
402 73 Göteborg
e-mail kansli@nattvandraru.se
hemsida www.nattvandraru.se
telefon 031 – 158183 (regionkansli)

Värmland, Närke, Västmanland

Lahrs Bergström, Örebro
Emailadress: lahrs@telia.com

Birgitta Emilsson, Kristinehamn
Emailadress: bemilsson@hotmail.com
Mobil: 073-084 87 36

Halland, Småland, Blekinge, Skåne

Rolf Johansson, Karlshamn
Emailadress: rolf.johansson@khamn.org
Mobilnr: 073-937 84 62

Malin Lindholm, Markaryd
Emailadress: malin.lindholm68@telia.com

Nu är det 15 års jubileum för fryshusets största egna konferens.

Under tre dagar kan du välja mellan 30 spännande seminarier, workshops, teaterföreläsning och föreläsningar. Du kan också besöka Torget där du kan träffa utställare från olika organisationer, mingla med föreläsare, träffa bidragsgivare och andra besökare från hela landet.

”Forum För Eldsjäl” erbjuder dig som bryr dig om, arbetar för eller med ungdomar tre höstdagar fyllda av kunskap, kontakter, inspiration och ny energi.

Årets teman är:

- Verktyglådan för arbete med unga
- Hälsa
- Nöjen
- Sociala Medier

På seminarielistan hittar du bland annat Fredrik Paulun, Ingvar Nilsson, Johan Von Schreeb, Anders Carlberg, Jenny Sander, Peter Baeza, Patrik Pelosio, Eva Callmer och Marie Söderqvist.

På nedanstående länk finner du all information samt bokningssidan.
www.fryshuset.se/forumforeldsjarlar

1995 startade Forum för eldsjälarna som en konferens med olika föreläsningar från personer som arbetade inom Fryshuset för personer utanför. Nu 15 år senare är Forum För Eldsjälarna mer organiserat, mer genomtänkt och välplanerat.

Vårt fokus ligger på att ge deltagarna verktyg för att arbeta med unga till exempel ge lärare verktyg för att arbeta med stökiga

- Har ni några frågor så återkom gärna, och var carmt Välkomna säger Anna Kringberg.

ungdomar i sin skolan, fältassistenter kan få lära sig att möta olika kulturer eller hur man skapar en attraktiv fritidsgård.

Deltagarna ska kunna gå ut till sina egna kommuner och verksamheter med idéer och ny inspiration och på så sätt skapa nya relationer mellan unga och vuxna.

Vi vill också att deltagarna skall bygga nätverk med varandra och med utställarna på torget.

År 2009 hade vi 750 st deltagare som var vuxna och/eller studenter.

Vi hade även 300 st elever från Fryshuset Gymnasium som får tillgång till dessa föreläsningar.

I år handlar Forum För Eldsjälar om hur just du som deltagare kan hjälpa unga att känns sig trygga och hur du kan bli en bra vuxen. Deltagarna kommer att få med sig material hem som göra att var och en av dem, förhoppningsvis, känner sig mer trygg i att kunna hjälpa till att utbilda och utveckla unga i sin närhet.

Skapa relationer med unga men också med de andra deltagarna på Forum För Eldsjälar så att man har ett kontaktnät som man kan ha nytta av hemma.

Årets tema är: Nöjen, Digital media, Hälsa och Verktygslådan.

Forum För Eldsjälar arrangeras för femtonde året på Fryshuset. Under tre dagar kan man välja mellan 30 spännande seminarium och föreläsningar. Dessutom finns mässorget med utställare från hela landet.

Rikskonferens för alla som jobbar med och för barn

BARNEN & SAMHÄLLET 18–19 oktober 2010 i Stockholm

2010 års tema: »Förebyggande arbete – vad gör kommunerna och de ideella organisationerna«

Måndag 18 oktober: Förebyggande arbete

Plats: Brygghuset, Norrtullsgatan kl 9–17

Moderator: **Cecilia Modig**, socionom och författare.

- **Stödgruppsverksamhet för barn och ungdom.**

Anne-Mie Skerfving, socionom, Stockholms universitet

- **Hur man använder aktuell forskning direkt i arbetet med barn och deras familjer i kommuner i England och Wales.**

Camilla Webster och Jane Lewis, RIP (Research in Practice), Storbritannien.

- **Vad kan vi i Sverige lära oss?**

Frågor och diskussion med publiken.

Kommunerna och de ideella organisationerna

Active Parenting – föräldrakurser med en positiv syn och respekt för barnet.

Friends – barn och unga ska känna sig trygga och slippa utsättas för mobbning och andra kränkningar.

Södertälje kommun, Telgemodellen – satsning på jobb till unga i kommunen, mentorskap, sommarjobb åt unga i deras bostadsområden.

Nossebro skola i Essunga kommun – hur man med ett nytt arbetssätt lyckades höja betyg och slutresultat. Målsättningen är att alla ska klara skolan!

Upplands Väsby, Vägval ungdom – coachprojekt med individuellt anpassad verksamhet för unga 16–19 år. Ett samarbete mellan socialtjänsten och skolan.

Tisdag 19 oktober: Vinn ekonomiskt på att satsa förebyggande

Plats: Fryshuset, Mårtendalsgatan 2–8, kl 9–12

Workshop med socioekonomiskt bokslut: Vi studerar exempel och räknar på vad man vinner på att satsa förebyggande. Och vad det kostar när man skär ner...

Lunch och fika ingår båda dagar samt mingel med underhållning i Brygghusets restaurang på måndagskvällen. Där kan man också beställa middag.

PRIS inkl måltider: 950 kr

Organisationer, företag som faktureras: 1250 kr

Studerande: 500 kr

Medlemmar i SAMBA: 750 kr

Anmälan till SAMBA info@samba.nu • tel 08-642 41 30 eller 0706-61 78 68

När vi har fått din anmälan skickar vi faktura eller inbetalningskort.

Meddela om du vill ha faktura.

Arrangörer:

Active Parenting • Barnverket • SAMBA • Studieförbundet • Vårdalstiftelsen

SAMBA
samarbete för barnen

Virkesvägen 2A, 120 30 Stockholm • tel 08-642 41 30 • org nr 802412-2692
pg 25 57 70-0 • bg 5822-0112 • info@samba.nu • www.samba.nu

Aggression Replacement Training

ART - handledarutbildning

Inom ART menar man att aggressivitet är ett inlärt beteende som är mycket svårt att förändra. Detta beror på att det har lärts in tidigt, ofta kommit till användning, sällan blivit bestraffat och fungerat förhållandevis bra (gett positiva konsekvenser). Men eftersom det är inlärt går det även att lära om.

ART är en evidensbaserad manualmetod som går ut på att genom praktiska övningar, samtal och hemuppgifter träna in nya beteenden. Man jobbar med Sociala färdigheter (beteende), Ilskekontroll (känsla) och Moral (tankar).

Kursen riktar sig till dig som träffar ungdomsgrupper i arbetet.

Steg 1 Intro (1 dag)

Steg 2 Sociala färdigheter (2 dagar)

Steg 3 Ilskekontrollträning/känslokontrollträning (2 dagar)

Steg 4 Moralträning och teoretiskt prov (2 dagar)

Steg 5 Praktiskt prov (på "hemmaplan")

Kurslängd

7 dagar utlagda på 10 veckor i 5 steg + ca 30 timmar praktik.

Nästa kursstart:

Höstens utbildning startar 24 september med följande datum 1, 15, 22, 29 oktober 15 november och 12 november, med uppehåll under helgdagar och lov.

Kostnad

13 500 kr exkl. moms Litteratur, lektionsmaterial lunch och fika ingår i kurskostnaden.

Anmälan

Anmälan till fkc@fryshuset.se. Ange ditt namn, din organisation, faktureringsadress och telefonnummer. Anmälan är bindande. Vid avbokning senare än två veckor innan kursstart debiteras hela beloppet. För att kursen skall starta krävs minst 10 st deltagare.

Mer information

Mejla frågor till fkc@fryshuset.se eller ring 08-691 42 11.

Vad är ART egentligen?

Inlärt beteende

Inom AT menar man att aggressivitet är ett inlärt beteende som är mycket svårt att förändra. Detta beror på att det har lärts in tidigt, ofta kommit till användning, sällan blivit bestraffat och fungerat förhållandevis bra.

Valmöjligheter

Ofta vet yngre inte vad de skall göra istället. ART lär ut alternativ de kan välja mellan i situationer där de tidigare valt att agera aggressivt. Även blyga och tillbakadragna yngre har stor nytta av ART.

Terapi?

ART är inte terapi

Uppfostran saknades

Lär ut sociala färdigheter som borde kommit med i uppfostran men som av olika skäl (sociala, kulturella m.m) inte gjort det.

Konsekvenser

ART lär yngre att tänka igenom sitt agerande, tänka på kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser

och sedan välja vilket beteende de skall uppvisa i den situationen de befinner sig i, om det nu är en förälder som konfronterar dem eller de är i en konfliktsituation med en annan ungdom eller en vilken som helst svår situation där de inte riktigt vet hur de skall agera och ofta har lätt för att agera aggressivt istället för att lösa konflikten på ett bra sätt.

Jag gör vad jag ser

Metoden bygger på principen att lära ut nytt beteende genom att vara en förebild. Förebildsimulation – göra det som en förebild gör.

Verklighetsbaserat

ART tar verkliga händelser ur elevernas liv, gör metoden mer verklighetstroget.

Engagera ALLA

ART fungerar som bäst om elevernas familj och vänner engageras i träningen.

Fryshusets Almedalsvecka

Unga In på Arbetsmarkanden startade Fryshusets Almedalsvecka.

Frukostseminariet drog fullt hus, 70 personer lyssnade på "10% av ungdomarna kommer aldrig in på arbetsmarknaden. Vilka är de unga bakom siffrorna?".

Målet med seminariet var att få till ett intressant och givande samtal om de unga som står längst från arbetsmarknaden - hur kan vi nå och arbeta för den gruppen?

Inbjudna var Angeles Bermudez Svankvist, GD på Arbetsförmedlingen, Inger Ashing, chef enheten för nationell och kommunal ungdomspolitik, Hillevi Engström (M), ordförande i arbetsmarknadsutskottet, Berith Högman (S), vice ordförande i arbetsmarknadsutskottet, Anders Carlberg, grundare av Fryshuset och Elna Olsson, projektledare i "Unga in".

Det blev ett engagerat och intressant samtal som bland annat rörde samarbetet mellan det offentliga, privata och ideella. Den ideella sektorns fördelar som lyftes av flera paneldeltagare, var möjligheten att tänka nytt och tänja gränser. Den långsiktiga finansieringen av verksamheter inom tredje sektorn var också något som flera lyfte som en förutsättning för att verkligen kunna ta tillvara den kraft som finns bland annat på Fryshuset.

Samarbete mellan olika sektorer är tveklöst det viktigaste som ska till för att unga utanför ska fångas upp, vi ser fram emot och hoppas att vi om fyra år kan stå som värdar för ett seminarie som sätter fokus på att visa de framgångar som gjorts inom det från och med nu och fyra år framåt. Tack alla ni som kom!

Partiutfrågning om barn- och ungdomspolitik

I Almedalen hölls partiutfrågning med representanter från alla riksdagspartier samt en representant från Sverigedemokraterna. Detta i ledning av Fryshusets grundare Anders Carlberg tillsammans med ungdomar från Fryshuset.

Syftet var att fråga ut de politiska partierna om deras barn- och ungdomspolitik.

Hur vill de hantera ungdomsarbetslösheten? Vad vill partierna för Sveriges

400 000 "glömda barn"? Vad vill de göra för att minska mobbningen? Hur vill de motverka drogmissbruk, våld och kriminalitet bland unga? Hur vill de stödja förebyggande arbete för barn och unga? Hur ser skolpolitiken ut?

Diskussionerna kring sakfrågorna hölls i huvudsak inom ramarna för respektive block och parti. I exempelvis skolfrågan framhöll Centern att skolan måste bli mer praktisk och inte bara teoretisk. Lärutbildningar på gymnasiet en viktig del. Folkpartiet fyllde på att alla i Sverige vill och ska inte bli akademiker, det är därför viktigt med fler yrkesutbildningar.

Socialdemokraterna menade istället att det är viktigt att ha möjligheten att kunna växla mellan akademiska och praktiska yrken och då är inte lösningen att dela upp. Skolan ska dock bli mer individanpassad.

Anders Carlberg gjorde ett test på alla inbjudna där han ritade upp Pi-tecknet på ett papper och frågade sedan om någon visste hur Pi kom till? Ingen kunde det exakta svaret så han förklarade förhållandet mellan en cirkels omkrets och diameter och historien hur man kommit fram till Pi. Men syftet var inte att informera om Pi, utan att visa att det finns olika sätt att omvandla teoretiska kunskaper genom praktiska exempel. Det är roligare och viktigare att förstå varför än att lära sig utantill.

Medverkande: Emma Henriksson (kd), Oskar Öholm (m), Ida Gabriellsson (v), Maria Fern (mp), Erik Almqvist (sd), Mattias Vepsä (s), Maria Kornevik Jacosson (c), Fredrik Malm (fp). Moderator: Anders Carlberg.

Hedersvåld och förtryck – en fråga om mänskliga rättigheter i Sverige

Tusentals ungdomar i Sverige lever i en vardag som präglas av frihetsbegränsning, systematiska kränkningar och förtryck i hederns namn. Var tioende stockholmsslicka lider av någon form av hedersförtryck

Hedersvåld och förtryck är en fråga om kränkningar mot de mänskliga rättigheterna som Sverige ska efterleva och aktivt tillämpa. Hur ska arbetet mot problematiken då gå till?

För att diskutera frågan bjöds därför Nyamko Sabuni - jämställdhets- och integra-

tionsminister, Claes Borgström - Socialdemokraterna och unga från Fryshuset in. Hur vill allianserna gå vidare i arbetet mot det hedersrelaterade våldet och förtrycket?

Sabuni berättade bland annat om den åtgärdsplan som finns idag för att att motverka hedersvåld och som innehåller 56 punkter. Det handlar om fler utredningar, utbildning till lärare, att det ska finnas tillgång till skyddat boende, viktiga samarbeten, att myndigheter finns samlade under samma sak för offrets skull med mera.

Publiken släpptes sedan in för diskussion och flera aspekter lyftes, bland annat hur mycket ansvar samhället respektive individen i frågan om hedersrelaterat våld.

Medverkande: Nyamko Sabuni - jämställdhets- och integrationsminister, Claes Borgström - Socialdemokraterna och unga från Fryshuset. Moderator: Anett Sasvari - Elektra/Fryshuset

Religion som växtkraft för fred och utveckling

Hur bygger vi en icke-fundamentalistisk plattform för nästa generation?

På fredag morgon hölls ett seminarium kring vilken slags religiositet som kommer att växa fram ur den rädsla som präglar dagens religionsdebatt.

Hur kan vi hitta ett sätt där vi går över gränserna där vi kallar oss kristna, muslimer ateister m.m. Om barn från förorten och innerstan med olika bakgrund inte får en chans att mötas ökar fördomarna vi har om varandra istället för att minska dem.

Med bakgrund av det ordnade därför Svenska kyrkan i samarbete med Fryshuset, Sensus, Judiska församlingen och Muslimska Fredsagenterna en interreligiös resa till Etiopien för ungdomar med kristen, judisk, muslimsk bakgrund samt ungdomar som är ateister. Etiopien är ett land där alla kristendom, islam och judendom finns representerade. Hur kan vi hitta ett sätt där vi går över gränserna där vi bortser från att alla oss kristna, muslimer ateister m.m.

På dagens seminarium fanns tre ungdomar som var med på resan och en judisk tjej Klara som inte var med till Etiopien men berättade om sina tankar kring religion och sin identitet som feminist.

Ungdomarna som var med i Etiopien,

Nadin 26, Anton 19, och Märta 17 berättade bland annat att Etiopen inte var så integrerat som de trott det skulle vara. Kristna besöker exempelvis inte synagogor.

Inbjudna fanns även Stefan Attefal – riksdagsman från Kristdemokraterna och Mehmet Kaplan från Miljöpartiet. De fick besvara frågor ställda av ungdomarna. Det som var utmärkande i utfrågningen var inte skillnaderna mellan partierna utan snarare att de tyckte lika i nästan samtliga frågor.

Moderator för seminariet var Anders Hedman – präst i Fryshuskyrkan/Sofia församling i Stockholm.

Se mig IRL för fan!!! Skoldebatt i Almedalen

I ett seminarium "Se mig IRL för fan" som anordnats i samarbete med Klassmorfar diskuterade en debattpanel kring temat "Vilka förutsättningar ger vi vuxna de ca 1400 000 elever som har sin arbetsplats i skolan- och hur påverkar det vårt samhälle?"

I panelen satt representanter från Föräldraralliansen, Skolvärden.se, Friends, SVEA, Skolledare från Gotland samt

Fryshuset. Moderator var Erik Jansson från Klassmorfar.

Panelen fick frågan hur de ser skolan idag. Vissa reflektioner som lyftes var bristen på vuxna närvaro, förebilder och engagemang. Att vuxna och unga tillsammans ska jobba för att uppnå satta mål. Skolproblematiken ska lyftas ovanför blocken, och tillsammans prata och finna lösningar.

Utbildningsminister för en dag

Alla debattdeltagare fick slutligen frågan vad de först skulle förändra om de blev utbildningsminister.

Konkreta lösningar presenterades;

- Ta upp debatten om "kunskap". Idag pratas mest om betyg, det finns flera typer av kunskap som är viktiga att lyfta fram.
- Ge skolinspektionen ett konkret uppdrag – att leta efter framgångsfaktorer i skolan. Ta fram fem skolor som fungerar bra, och arbeta utifrån dem.
- Lyfta problematiken från det politiska bordet, och istället bli hela Sveriges skola.
- Lärare ska se elever som en tillgång. Ordning och reda i skolan, och det uppnås

genom att vuxna och ungdomar jobbar tillsammans.

- Öka engagemanget för vuxna i skolan. Ett exempel är obligatoriska kontaktdagar mellan föräldrar och skolan för att bygga relation.

- Vända skolan till något positivt eftersom positiva förväntningar och inställningar är viktigt att ha som utgångsläge.

Barn av vår tid - Vem tar ansvar för de ungar ingen vill se?

Idag växer cirka 400.000 barn upp i miljöer som är direkt skadliga och hemförhållanden som är väldigt hårda utan att få de grundläggande behoven tillgodosedda.

Petter - artist, Göran Harnesk - generalsekreterare BRIS, Mohammed Abubaker - Polis Norrmalm Stockholm City, Ida Gabrielsson - ordförande Ung vänster och Emma Hendriksson, KD fanns på plats för att diskutera problematiken.

Petter inledde med att lyfta fram sin egen situation som trebarnspappa och sin oro för att släppa ut barnen i samhället när den tiden kommer. Han tycker det ska satsas mer resurser på barn och ungdomar, mer sysselsättningar och mötesplatser. Han lyfter fram Fryshusets betydelse för honom själv och den inverkan det haft för honom och för andra ungdomar att ha något att göra, få uttrycka sig kreativt. Det är oerhört viktigt för att få bättre självförtroende.

Göran Harnesk från BRIS pratade bland annat om att barn och ungdomsfrågor inte kommer fram i den politiska debatten och att han drömmer om att se ungdomsfrågor högst upp på agendan. Låt barnen komma till tals och ta dem på allvar.

Panelen fick frågan om vad de anser om framtidstron, vilka lösningar finns det till problemen? En del av de svar som kom var,

- Mer utrymme för barnen att träda fram.
- Behövs engagerade och närvarande vuxna.
- Inte skära ner resurserna för ungdomar, istället erbjuda exempelvis en mentor.
- Se barnen som en tillgång istället för som ett problem. Alla barn förtjänar en vuxen som tror på dem som individ. ?- Att man tror på våra unga och ser att varenda ungdom har potential.
- Den individuella kontakten mellan ungdomar och vuxna, att bli sedd är oerhört viktigt.

Vem bryr sig om

Tove vrider om nyckeln i ytterdörren.

Hon är spänd när hon öppnar.

– Hallå, ropar hon försiktigt in mot lägenheten. Inget svar, men från vardagsrummet hörs musik.

Hon hänger av sig jackan, smyger sig in i rummet. Ingen där, hon knäpper av tv:n, det är tomt i köket också.

Hon öppnar kylskåpet och tömmer den sista mjölkskvätten i ett glas, hittar ett paket med hårt bröd, brer på smör och lägger på en bit ost.

På köksbordet står en halvdrucken kaffekopp med smulor runtomkring.

Hon slår sig ned, dricker upp mjölken och biter på mackan medan hon tar upp en bok ur väskan.

Då hör hon ljud från sovrummet, någon som med tunga steg tar sig ur sängen, släpar sina fötter och kommer in i köket.

Mammas blick är dimmig och hon sludrar när hon pratar.

– Hej gumman, redan hemma. Hur var det i skolan?

Tove vänder sig bort.

– Du luktar äckligt. Gå och lägg dig.

Tove är trött. Hon är trött på att aldrig veta hur mamma mår när hon kommer hem. Om hon ska vara nykter och som vilken förälder som helst eller ligga utslagen i soffan och lukta sprit.

Mamma slår sig ned vid köksbordet, vill krama om Tove. Men hon vänder sig bort.

– Tycker du inte om mig? snörvlar mamma som har börjat snyfta. Ingen tycker om mig, inte du, inte din pappa. Ingen i hela världen.

Tove suckar. Hon lägger armen om sin mamma.

– Finns det några pengar?

Mamma skakar på huvudet.

– Jag var tvungen att handla lite förut.

– Och var är maten du handlade då? skriker Tove. Det är ju tomt i kylskåpet. Du har förstås varit på systemet!

– Nej, försvarar sig mamma, jag var till ICA. Jag köpte bara några folköl.

Tove tänker att nu ska hon bara se till att mamma duschar, sen ska hon ta av sina egna pengar och köpa en hamburgare. Och sen.

Plötsligt kommer hon ihåg. Anders, på fritids. Han som frågade förra veckan. Hur har du det egentligen? Du verkar så trött. Är det något du vill prata om?

Han hade tittat på henne utan att skoja och skämta som han brukade.

Hon hade fått tårar i ögonen men hade inte velat att han skulle se det utan hade bara smitit iväg.

Nu springer hon hela vägen till fritids. Och hoppas att det inte ska vara stängt. Anders möter henne i dörren.

– Kommer du nu? Jag som just skulle stänga. Alla andra har gått hem.

Hon är andfådd och på väg att vända, när han tar tag i hennes hand.

– Kom in så pratar vi.

Tove är ett av 400 000 barn i Sverige som har föräldrar som missbrukar eller har ett missbruksbeteenden. Många av de här barnen skäms över hur de har det där hemma, över att pappa eller mamma dricker. Det är barn som inte får vara barn, som tidigt får ta ett vuxenansvar.

I varje skolklass finns det ett till två barn som har det så här hemma. Det är de vuxnas ansvar att se till att de här barnen får stöd och hjälp. Att de slipper bära den tunga bördan av att ta hand om sina föräldrar och inte kunna prata med någon om det.

Organisationen Hela Människan arbetar för att stödja barn som har det på det här sättet. Den och ett 40-tal andra organisationer ingår i kampanjen Kraftsamling för barnen som vill sätta barn och unga på den politiska dagordningen.

De flesta barn i Sverige har det bra och tas väl hand om av sina närmaste, men det finns alltför stora grupper som far illa på olika sätt. Förutom barnen i missbruksfamiljer lever flera hundra tusen barn i fattigdom, det vill säga på en levnadsnivå som är under socialbidragsnormen.

Kraftsamling för barnen vill att politiker och beslutsfattare ska ta barn- och ungdomsfrågorna på allvar. Det är ett stort problem att många barn hamnar utanför tidigt i livet. Många skulle behöva stöd redan i förskoleåldern och om man fångade upp dem redan då och gav dem och familjerna

Tove?

stöd skulle man spara både mänskligt lidande och resurser. För ju större problemen blir desto dyrare blir det och desto större blir lidandet.

Inför årets valkampanj har Kraftsamling för barnen uppmanat partierna att ta barns situation på största allvar och sätta dessa frågor främst. Ta parti för barnen är en skrift som kampanjen har gett ut för att synliggöra detta.

Av Ingrid Sillén

SAMBA – samarbete för barnen, organisationen som tagit initiativ till och leder kampanjen Kraftsamling för barnen

Entusiaster med barnperspektiv

En egen barnminister, bättre utbildade beslutsfattare, samverkan och barnkonsekvensanalyser inför alla nya lagar och beslut som berör barn. Det var några av de visioner och mål som entusiastiska deltagare på Sambas Open Space-möte hade. Många nya kontakter knöts och en tydligare väg till en framtid där barns fysiska och psykiska behov tillgodoses blev synlig.

Bortåt fyrtio deltagare hade tagit sig till Fryshuset i Stockholm en dag i juni för att diskutera metoder för att få politikerna att förbättra för barn inom en rad områden. Tidiga och förebyggande insatser är mycket lönsamma så det borde inte vara så svårt för politikerna att ta beslut. Men gång efter annan rapporteras om nedskärningar eller nonchalans mot larmrapporter om att barn far illa.

– Vi måste ta fram konkreta politiska verktyg för barn, menade Jojo Helena Tuulikki Oinonen som började engagera sig för barn när hon själv blev mamma.

I dag föreläser hon om skam och skammens koppling till makt och maktlöshet och hur det används inom förskola och skola. Hon oroas av hur vi påverkas av nannyprogrammen i teve och hur skamvrår och skamrum införlivas i pedagogiken.

Open spacemöten bygger på demokrati. Det finns regler som gör att alla kommer till tals. Det märktes att det var mycket engagerade personer som valt att delta i mötet. Som Sambas Mats Lindqvist uttryckte det: de som var här var eliten av barnentusiaster.

– Vad barnens bästa egentligen betyder, diskuterade en grupp. De menade att barnens perspektiv handlar om att lyssna och ta in vad barn behöver och tycker. Alltför ofta blir det istället så att vi vuxna pratar för vad vi anser är barnens bästa.

Uppvärdera fritids

På mötet deltog också fritidsledare som ville att fritids skulle uppvärderas och inte alltid komma i tredje hand efter skola och förskola. Fritids är speciellt viktigt för den sociala träningen, menade Dorothy Been från Barnverket.

Hur man stärker ungas delaktighet och låter dem komma till tals ville fältassistenten AnnCi Hofström från Tankesmedjan Liten Tuva diskutera.

Sveriges elevråd SVEA vill också öka ungas inflytande och även förbättra hur vi

når ut med våra budskap.

– I initialskedet måste vi hitta en sak som alla kan relatera till, då kan vi nå ut på ett helt annat sätt, menade Daniel Ryderholm från Hela människan, organisationen som stödjer barn till missbrukande föräldrar.

Föreningen True Heart Education ville diskutera barns psykiska behov och pekade på att det är en spiral nedåt, allt fler barn mår dåligt. Hur bryter man det? En idé som fick stort gehör, var att arbeta för att vi får en stark barnminister i regeringen. Alla kommuner i hela landet ska också ha sin egen barnombudsman och politiker måste utbildas och bli mer kunniga på barns psykiska och fysiska utveckling och behov.

– Det kan inte vara rimligt att politiker ska besluta utan att ens ha den mest elementära kunskapen om hur barns hjärnor utvecklas och vad som är skadligt för dem, sa Jojo Helena Tuulikki Oinonen.

Stödja föräldrar att tro på sig själva

På mötet var också Emma Henriksson (KD). Hon ville lyssna och få mer kunskap om vad som behövs för att stärka föräldrar i deras roll. Hon menade att många föräldrar i dag har låg tilltro till sin kompetens och hennes parti vill arbeta för att stödja föräldrar att tro på sig själva.

Hon satt med i gruppen som diskuterade föräldrastöd: när behövs det extra stöd för att kunna vara en bra förälder? Gruppen pratade om att ensamstående föräldrar måste få mer ekonomiskt stöd, föräldrar till funktionshindrade barn behöver mer handledning, och det behövs mer psykologiskt stöd till föräldrar generellt.

– I stort sett alla föräldrar som får ett handikappat barn får en chock. Föräldrarna behöver ofta både lära sig hur de stödjer sitt sjuka barn men också hur man tar hand om friska syskon och vad som händer med hela familjen, menade Ingalill Björkstrand från Riksförbundet DHB.

Föreningen Pappa Barn ville att Sverige ska se och lära av Norge när det gäller medling och psykologiskt stöd vid skilsmässa, för att undvika svåra vårdnadstvister och för att undvika att pappor förlorar kontakten med sina barn.

– Nu börjar vi att få till ett tätare samarbete mellan alla grupper som arbetar för att barnen ska ha det bra, det var alla entusiaster på mötet eniga om. **Av Jane Morén**

Myndigheter och utanförskap

Svenska politiker använder idag ofta begreppet utanförskap. Arbetslöshet, fattigdom, missbruk, svår uppväxt, handikapp, psykisk sjukdom, mobbing är mer precisa begrepp som kräver mer precisa svar. Och det verkar alla partier ha svårt att leverera.

Krönikar: Anders Carlberg

Därför blir begreppet utanförskap, det man tar till för att beskriva allt och inget. Ibland nöjer man sig med att sätta likhetstecken mellan utanförskap och arbetslöshet. Enligt min

mening är begreppet utanförskap, som det används i det offentliga samtalet reducerat till statistik och försök att hitta sk. utsatta områden.

Internationellt har man länge använt sig av begreppen include och exclude. Dessa begrepp säger mer vad det handlar om. I det här sammanhanget skulle man kunna översätta include med att man är medräknad eller man är inkluderad (inbegripen). Exclude betyder att man inte bara är utestängd utan också inte räknad med. Inte inbjuden. När man inte känner sig inbjuden till "festen" så förtalar man inte bara de som ordnat festen utan hela företeelsen. "Vem är intresserad av den där skitfesten". I de invandratäta förorterna blir Svennesamhället ett skällsord och något som man intalar sig inte vara intresserad av. Till en början kan det vara ett försvar för ett missbruk och en kriminell karriär. I framtiden kan det, som i en del länder i Europa, bli en grogrund för terrorism med religiösa eller politiska förtecken. I Vit maktsfären använder sig medvetet av en retorik som påstår att den grupp man själv tillhör, den svenska

ungdomen, missgynnats på grund av den sk. massiva invandringen. De "främmande" elementen och deras samarbetsmän i regering och riksdag har tagit över landet. Landet måste återerövas. Vissa muslimska terrorgrupper i Europa har satt som mål att återeröva land för att kunna återupprätta Kalifatet i Cordoba, som gick förlorat till "Västvärlden" i slutet av 1400-talet.

Politiker och myndigheter kan göra mycket för att bidra till en förbättring av läget. Men vi är övertygande om att detta inte räcker.

Myndigheten har som sin uppgift att se till att samhället fungerar. Till sitt förfogande har man skattemedel som efter riksdagsbeslut och lagstiftningen skall användas för medborgarnas olika behov. Men politiker och myndighetspersoner kan inte i sin tjänst ge människor som inte känner sig inräknade, vad de behöver. För detta behövs organiserade medmänniskor, som med kärlek och respekt, kan få dem att känna sig inbjudna. Bäst är de som har någon anknytning till de man vänder sig till. Amos Oz tar upp detta i sin bok "Hur man botar en fanatiker". En terrorist med muslimska förtecken botas bäst av en muslim med en djupare insikt om Koranens verkliga innehåll. I radioprogrammet "Konflikt" tog man den 26 maj upp hur Europa idag är en Arena för en intensiv kamp mellan olika muslimska företrädare. Det är en kamp om människornas själar. Där vi inte kan stå neutrala.

Många av oss har upplevt hur snabbt en förändring kommer till stånd när människor "plötsligt blir räknade med". År av misslyckanden, hat och vrede omvandlas till energi att vilja göra något. Medlemmar i Exit, Kris, Lugna Gatan och Sharaf Hjältar, bara för att nämna några, kan vittna om detta. På 1800- och början av 1900-talet var det Nykterhetsrörelsen, Frikyrkorna, Arbetarrörelsen, Idrottsrörelsen m.fl., som förstod detta. En kunskap som delvis gått förlorad. Det är hög tid att låta denna kunskap ligga till grund för ett arbete som riktar sig till människor och grupper som lever ett liv där de inte känner sig "behövda".

R

När Ingvar Kamprad startade sitt företag IKEA blev han bojkottad av träbaronerna i Småland.

En släkting sköt sig med hagelgevär. Det fanns missbruk i familjen. Farmor var glöddande nazist. Inte så goda förutsättningar för att lyckas i livet, kan man tycka. Men vi har sett resultatet.

På ett seminarium i Almedalen sommaren 2007 sa VD:n för Västsvenska Handelskammaren att alla duktiga entreprenörer som han kände var alla mindre bra i skolan.

På åtskilliga möten med företagare-föreningar har man instämt när jag sagt att de flesta duktiga entreprenörer drivs av en revanschlust. Man vill visa "dom djävlarerna".

Undrar om inte Ingvar Kamprad då och då funderar över träbaronerna och kanske

Revanschlust

tänker han med ett leende. "Vad säger de nu då".

När duktiga företagare och andra kreativa människor möter unga vuxna i Fryshusets verksamhet slås de ofta av hur lika de är. I ett samtal med Johan Staehl von Holstein kallade han sig själv för ADHD-unge. EF:s grundare Bertil Hult kunde knappt lära sig läsa.

Man kan lugnt säga att den traditionella skolundervisningen inte kan ta vara på dessa fantastiska talanger som i en globaliserad värld är helt avgörande för Sveriges konkurrenskraft.

Jag tror att inte ens Jan Björklund tycker att det skulle förbättra läget med fler beslagtagna mobiltelefoner, avtagna kepsar och avstängda elever.

Det handlar om en ny pedagogik och signifikanta vuxna som väcker lust och nyfikenhet på kunskap, där fakta, känslor, fantasi, förmåga till samarbete och ledarskap är viktiga ledord. Idag vet man att man lär sig på olika sätt. Men många skolor är begränsade i detta avseende. I Fryshusets gymnasium är Problembaserat lärande och passionerade lärare ett svar på framtidens kunskapsbehov.

Hur kommer det sig att människor med i stort sett samma bakgrund hamnar i olika ytterligheter. Framgångsrika inom kultur, politik och affärsvärlden eller misslyckade på samhällets bakgårdar. Jag har en hypotes. Det är en tunn hinna mellan hämndlystnad och revanschlust. Smaka på orden. Lystnad. Känns som en sexuell avvikelse eller ett hämningslöst begär. Nära

psykopatin. Den känns relevant för dem som känner sig maktlösa och slagna. Men man vet en sak. Hämndlystnad gröper ut själen. Stora svarta hål som suger energi. Revanschlust. Smaka på ordet, lust. Inga svarta hål. Kanske en sorts mani. Som en fotbollsmatch fylld av energi och passioner.

Jag är övertygad om att revanschisterna fann en vuxen person som sa nått i stilen. "Sluta att ruva på hämnd. Det gör ingen glad. Se till att du täpper till munnen på dom. Istället för att ge någon stryk. Slå istället världen med häpnad." Man känner att man får en ny möjlighet. Maktlösheten släpper sitt grepp.

Var finns alla vuxna som förmår att omvandla destruktiv hämndlystnad till produktiv revanschlust.

– Jag

har väntat Jenny Eriksson

Hela Människan Ria i Partille utanför Göteborg har en omtyckt frukostservering för människor i en utsatt livssituation. Med små medel men stort hjärta har man lyckats skapa en välkomnade och atmosfär för «goa gubbar och gummor».

En solig onsdagsmorgon i slutet av mars besökte jag Ria Partille som ligger strax nordost om Göteborg, cirka 15 minuter med pendeltåg från centralen. Partille är en välmående

kommun med god ekonomi. Samarbetsklimatet mellan Ria och kommunen är mycket bra.

Ria lokalen ligger i Svenska kyrkans församlingshus, kyrkan är också den som till

största delen bekostar verksamheten som består av en dagverksamhet med frukostservering och andra aktiviteter. Man har öppet fyra dagar i veckan och en av dessa, (tisdagar) är vikta för enbart kvinnor.

Denna morgon möts jag av ett gäng "glada gubbar som tjötar" (tjötar = samtal), som de själva beskriver sig, samt personal och volontärer.

– För cirka tio år sedan lades Ria i Partille ned, verksamheten hade blivit mer en "värmestuga" för missbrukare, utan någon riktig profil och tanke i vad de gjorde. Men så gjordes en omvärldsanalys

Jenny Eriksson föreståndare på Hela Människan Ria Partille, 37 år

Bor: I Alingsås
Familj: Man, hund, tre barn och tre bonusbarn
Intressen: Bakning, familjeliv och att vara ute i naturen
Utbildning: Har studerat pedagogik & specialpedagogik även en termin kognitiv beteendeterapi
Innan: Jenny har tidigare arbetat på "Gatljuset" som är Göteborgs kyrkliga stadsmissions dag och nattverksamhet för hemlösa

Worldens bästa jobb!

Jenny Eriksson, föreståndare på Ria i Partille

Några frukostdeltagare tjötar. (Tjötar = samtalar).

Håkan och Tomas från River Rockers spelar gitarr.

för några år sedan där man såg behovet av en samlingspunkt för ensamma, människor med missbruksproblem, psykisk ohälsa och i socialt utanförskap i Partille och för drygt två år sedan öppnade Hela Människan Ria igen, beskriver föreståndaren Jenny Eriksson.

Goa gubbar

Jag tar en äggsmörgås med kaviar, äggen är så där härligt mjuka och löskokta precis som jag vill ha dem. Medan vi njuter av frukosten börjar vi "tjöta".

– Vi är de tre maffioserna, säger Kalle och pekar på sina vänner Kent och Janne.

Kent har varit nykter i ett år och Kalle firade nyss halvårsdag som "fri från flaskan". De talar om hur viktigt Ria har varit och är för dem. De talar om den fina gemenskap de har med varandra och personalen samtidigt som de får möjlighet att köpa en rejäl frukost för 15 kronor.

När jag besöker Ria har det nyss varit "löning" för många och därför sitter en del av de som regelbundet besöker lokalen i skjulet på andra sidan ån. Denna plats

kallas "Åkanten" och har blivit hett omdiskuterat i pressen. Det är polisen, kommunen och "gubbarna" själva som byggt och tar hand om skjulet. Många gånger kommer de till Ria för en frukostmacka och detta skjuter i alla fall upp första ölen en stund.

River Rockers

Några som ofta besöker både Åkanten och Ria är River Rockers, eller Tomas och Håkan som de egentligen heter. Sedan hösten 2009 har Ria fått medel genom Studieförämjandet, det har inneburit kvinnofrukost med aktiviteter, datorkurs för besökarna och musikinstrument till Tomas och Håkan och de andra som spelar på Ria.

– Vi har spelat ihop i tio år jag och Håkan. Vi brukar improvisera och jamma, säger Tomas medan han tar en paus i trumspelet.

Jenny Eriksson som är föreståndare berättar att de försöker göra Ria så hemtrevligt som möjligt, ofta har de nybakta kakor, äppelkaka, Janssons frestelse med

mera. De är också noga med att fira deltagarna och om det är någon stor helg. Bland annat firade de Alla helgons dag, då man hade en andakt och möjlighet att tända ljus för nära och kära.

– Vi har alltid vykort och frimärken framme så att våra besökare kan skicka en hälsning till någon nära, det är ofta ett enklare sätt att kommunicera än att ringa, förklarar Jenny.

– En gång postade vi till och med ett brev till Island, även om vi inte läser vykort kunde vi inte undgå att se att det stod "RING MIG, MAMMA" på isländska och med stora bokstäver, fyller assistent Carina Sommar i.

På Ria har man också satsat mycket på sociala aktiviteter för besökarna, bland annat har man haft TV-hockeykväll, besökt teater, spelat bowling, gått på hockey och sett Frölunda spela samt bjudit på midsommarbuffé.

– En vanlig dag börjar ju med att några hänger på låset klockan nio, men sen kan det bli vilka galna upptåg som helst under dagen, beskriver Carina.

Carina och Jenny fortsätter och berättar historier från Ria. Bland annat berättar de om att en besökare helt plötsligt började berätta om hans barns förlossningar och en stund senare deltog alla "goa gubbar" i diskussionen.

– Jag tror atmosfären här fyller ett tomrum i många människors liv, de känner sig trygga här på Ria. Jag tror inte att samma diskussioner skulle uppstå på ett vanligt café, förklarar Jenny.

Hela Människan Ria Partille

Hemsidesadress: www.riapartille.se
Huvudmän: Ria-verksamheten i Partille är en ekumenisk, ideell förening där huvudmännen är; Partille-Sävedalens kyrkliga samfällighet, Jonsereds Missionsförsamling, Sävedalens Missionsförsamling och Vallhamrakerkan.
Anställda: Föreståndare på 70 %, samt assistent på 60 %, och åtta volontärer.
Ekonomi: Kommunen bidrar med 200 000 kr/år, Partille-Sävedalens kyrkliga samfällighet bidrar med 125 000 kr/år plus att de betalar lokalen (vårt 100 000 kr/år). Sävedalens Missionsförsamling bidrar med 10 000 kr/år och cirka 30-40 000 kr/år fås genom kollektor och gåvor sen får man intäkter genom frukostförsäljning på cirka 22 000 kr/år.
Öppettider: Öppet varje vardag utom torsdagar mellan kl. 09.00 – 12.00. (För kvinnor på tisdagar, övriga dagar för alla).

Från vänster: Jenny Eriksson, föreståndare. Bertil Johnsson, volontär. Carina Sommar, assistent. Leif Sjöstedt, ordförande i Ria Partille. Lisbeth Johnsson, volontär. Sittande i mitten: Forouzan Mohsemi, medarbetare.

Gott bemötande smittar av sig

Jenny och Carina trivs mycket bra med sina arbeten och de tror att deras sätt och bemötande mot besökarna smittar av sig, och det är svårt att inte hålla med, för stämningen är verkligen på topp. Det skrattas, kivas och skämtas på Göteborgskt vis, i alla fall så vitt en nyfiken Stockholmare kan förstå (under-teknad).

Det goda bemötandet fortsätter även när de kontakter företag för donationer. Tillsammans har de tiggat ihop mängder av varor, bröd, torrvaror, sill, strumpor och mycket annat. De har även anordnat tipspromenad och en julfest där de sålde saker och anordnade lotterier. Besökarna på Ria fick även vara med och sälja saker:

– De fick ansvar och fick ha hand om varsina kassar. På så sätt kände de att vi lita på dem och självförtroendet och stoltheten växte. Det blev också som en liten tävling mellan besökarna om vem som hade mest i sin kassa efter dagens slut, säger Jenny med ett leende på läpparna.

De berättar även att besökarna får vara med och styra vilken mat och vilka aktiviteter som bjuds, i alla fall i den mån det går.

– Vi firade en besökare när han hade varit nykter i ett halvår, en annan fick Mariekex, som han älskar mer än allt annat, när han fyllde år. Vi försöker alltid komma ihåg deras förnamn och göra det lilla extra för våra besökare, förklarar Carina.

Föreståndare Jenny och assistent Carina har även hjälp av åtta volontärer som gör allt som tänkas kan. De "tjötar" med gästerna, förbereder frukost, lämnar och hämtar saker.

– En 85-årig dam kommer varje måndag och steker köttbullar, det tycker jag är helt fantastiskt. Ibland säger någon volontär "idag har jag inte gjort något förutom att tjöta", men då brukar jag säga; "att finnas där för dem på det viset, är det absolut viktigtaste", förklarar Jenny.

Ungefär tre gånger per termin samlas personalen och volontärerna för samtal, då man går igenom förhållningssätt, regler, etik och moral med mera.

Det märks verkligen att Carina och Jenny trivs på sitt jobb, när jag tar farväl säger Jenny:

– Jag har världens bästa jobb, Carina nickar instämmande.

Före detta missbrukande unga mammor får ordning på tillvaron i Mamma-barngruppen

Skellefteå Stadsmission driver sedan vintern 2009 något som de kallar Mamma-barngruppen som riktar sig till unga mödrar som haft problem med droger på olika sätt. Här finns kvinnor som har haft ett eget missbruk eller som har haft pojkvänner som missbrukar, ofta i kombination.

Andningshål för mammor i Skellefteå

– Jag har mött unga kvinnor som har gått från att vara i ett aktivt drogmissbruk till att leva i familj med en bra livskvalitet, säger Katarina Larsson som arbetar på Skellefteå Stadsmission som Hela Människan enheten kallar sig i staden.

Den sista dagen i mars när "Aktuellt i Hela Människan" kom på besök bjöds det på norrländsk sol i mängder. I stadsmission-slokalen doftar det ljuvligt av nygräddade våfflor och dessa säljer man för en billig penning till människor som lever i en utsatt livssituation. I Skellefteå går droganvändandet som i de flesta andra städer, i vågor. Just nu har pendeln vänt och många unga människor har börjat använda alkohol och andra droger.

– Historiskt har vi haft en besöksfrekvens på cirka 25 personer, men för ett par-tre månader sedan har det ökat stadigt och vi har ofta runt 50 gäster per dag, beskriver Hans Marklund som är föreståndare för Skellefteå Stadsmission.

Föreståndare Hans Marklund i samtal med Katarina Larsson.

Mamma-barngruppen träffas varje onsdag i samma lokal, vilken ligger centralt i Skellefteå, inhytt i den gamla taxistationen. Mammorna, som oftast är runt fem stycken

med lika många bebisar, tar ena delen av lokalen i besittning och de vanliga stadsmissionsbesökarna tar den andra. Kanske ingen ultimata lösning men i

Några barn leker i Skellefteå Stadsmissions Mamma-barn-grupp.

Den gamla taxistationen där Skellefteå Stadsmission nu har sina lokaler. Med få anställda har Skellefteå Stadsmission ändå generösa öppettider.

Katarina Larsson, 47 år
Bor: Degerbyn i Skellefteå

Familj: Två tonårsflickor på 13 och 17 år samt en hund.

Utbildning: Psykiatriskötare, samt en Hela Människan kurs i lösningsfokuserad samtalsterapi.

Innan: Rehab av trafikskadade och strokepatienter och inom barn- och mödravården.

dagsläget behövs båda vara igång samtidigt. Förhoppningen är dock att man ska kunna ha en dag i veckan, när mammorna och barnen kan husera själva i lokalen. Mammorna eller kanske främst barnen börjar växa ur det rum som de nu använder.

– Här får vi träffa andra mammor i samma situation. Samtalen blir mer nära och vi kan vara förtroliga med varandra, förklarar Sanna en deltagare i mamma-barngruppen.

Barnen i gruppen är från fem månader upp till ett år, mammorna är i 20 till 35-års åldern, med betoning på runt 20-25 år. De har alla lagt av med droger en tid innan de blev gravida.

– Det är ganska skönt att vi bara är tjejer här ibland, vi får möjlighet att tala om våra förhållanden, något som skulle bli svårt om vi hade våra pojkvänner närvarande, säger Johanna, en annan deltagare.

Det finns inga krav för vad man gör i mamma-barngruppen, oftast blir det fika, lek med barnen, kanske någon syr lite men framförallt blir det mycket samtal och peppning mammorna emellan, enligt Katarina Larsson som är ansvarig för gruppen.

– Många av mammorna kommer från dysfunktionella familjer och jag tror att min bakgrund från att växa upp i en sådan, har gett mig god inblick hur dessa flickors situation kan se ut, förklarar Katarina.

Katarina har följt dessa unga kvinnor i flera år, när många av dem blev gravida ungefär samtidigt framkom farhågor från

mödrarna. De visste inte hur de skulle bli bemötta i den vanliga mödravården, exempelvis om de skulle erbjudas smärtlindring (i och med tidigare missbruk) som ett led i denna oro skapades mamma-barngruppen. Hjälptill självhjälpt och stöttning under flera år har gjort att solskenshistorierna är många.

Katarina tror mycket på att fokusera på det positiva, hon försöker sprida glädje och trivsel i gruppen. Hon hoppas också att man i framtiden kan göra om gruppen till en mötesplats för ensamstående mammor/pappor eller familjer i en grupp. Den gruppen ska vila på samma grund som dagens mamma-barngrupp; tid, plats och tystnadsplikt, med en stor flexibilitet, möten individer emellan och personlig kontakt med stöttning om mammorna/papporna har behov av detta.

– Jag tror mycket på medmänsklighet och jag ser mig mer som katalysator (igångsättare) snarare än en medhjälpare eller coach avslutar Katarina Larsson.

Mammorna i reportaget vill vara anonyma och därför är deras namn påhittade.

Skellefteå Stadsmission

Skellefteå Stadsmission bedriver traditionell öppenverksamhet som främst riktar sig till människor med missbruks- och/eller psykiska problem och ensamma. Med hjälp två anställda och ett par volontärer har man öppet sex dagar i veckan, under sommaren fem dagar. Majoriteten av verksamheten drivs från huvudlokalen på Södra Järnvägsgatan, men en gång i veckan har man också kvällsöppet i den andra lokalen vid Skelleftehamn.

Huvudmän är Svenska kyrkans församlingar i kommunen, två Pingstförsamlingar, Missionsförsamlingen, några mindre fria församlingar samt många av EFS-föreningarna i kommunen. Man har också samarbete med LP-stiftelsen. Budgeten är på cirka 1,1 miljoner kronor och största finansiärerna är Svenska kyrkan (cirka 600 000 kronor) och kommunen (cirka 160 000 kronor).

PROVSKOR

08 668 98 20 - www.provskor.se

VERKSTADSG 5 - UPPSALA
018 140 130
www.dione.se

L.Nilsson El & Kylservice AB
PL 1575 Starrmora - 760 10 Bergshamra
Tel 0176-26 30 40 - Fax 0176-26 30 01
www.elkyl.com

Karstors - 605 95 Norrköping - Tel 011-49 54 060

www.ntigymnasiet.se

NTI Gymnasiet

EgendomsMäklarna

Familjehemspoolen
Konsulentstöd familjehemsvård i mellersta och södra Sverige
WWW.FAMILJEHEMSPOOLEN.COM

Specialisterna på
Jord och Skog

Uppsala 018 - 374 375

www.egendomsmaklarna.se

Tel 0293-410 15

Välkommen till
**Skinnskattebergs
kommun**

www.skinnskatteberg.se

www.imenta.se

ThermiSol AB
Braxenvägen 8
761 41 Norrtälje
Tel. 0176-20 85 00
Fax 0176-20 85 39
www.thermisol.se

021-41 51 19 • 13 05 11

<p>Witalabostäder AB Bangårdsgatan 6 - 574 32 VETLANDA Tel. 0383 - 96600</p>	<p>Kilen akut/utrednings- och behandlingshem AB Tel. 0511-82293 www.kilenakut.se</p>	<p>Pianostämmare Magne Soltun Stenportsgatan 62 - 531 54 LIDKÖPING Tel. 0510-532434</p>
<p>Blomsterhallen Hertig Johans Torg - 541 30 SKÖVDE Tel. 0500-415694</p>	<p>Socialtjänsten i Arboga Kommun Tel. 0589-87040 www.arboga.se</p>	<p>Cell Tech AB Fredenborgsv. 16 - 294 35 SÖLVESBORG Tel. 0456 - 23456</p>
<p>John Deere Forestry AB Box 502 - 195 25 MÄRSTA Tel. 08 - 59125200</p>	<p>Haparanda Wood Art AB Tjädervägen 5 - 953 33 HAPARANDA Tel. 0922 - 22040</p>	<p>Lansen Förvaltnings AB Fregattvägen 16 - 181 37 LIDINGÖ Tel. 08 - 54481890</p>
<p>Hjälmsborgs Återvinningscentral Ansvär 9210 - 614 80 SÖDERKÖPING Tel. 0121 - 18156</p>	<p>Furuviks Specerier AB Råsundavägen 115 - 169 50 SOLNA Tel. 08 - 270709</p>	<p>Nyströms Cementvarufabrik AB Rö - 762 93 RIMBO Tel. 0175 - 62295</p>
<p>Structor Eskilstuna AB Smedjegatan 34 - 632 20 ESKILSTUNA Tel. 016 - 100770</p>	<p>Däck-Krängaren Bjuvsvägen 10 - 267 90 BJUV Tel. 042 - 786000</p>	<p>Ragunda kommun Centralgatan 15 - 840 70 HAMMERSTRAND Tel. 0696 - 682000</p>
<p>Stentor Audio KB Installatörvägen 5 - 461 37 TROLLHÄTTAN Tel. 0520 - 411641</p>	<p>Begagnade Lastbilar i Hudiksvall AB Hagmarksvägen 39 - 824 40 HUDIKSVALL Tel. 0650 - 14744</p>	<p>Tjörnbrons Hantverk AB Göteborgsvägen 24 - 444 30 STENUNGSUND Tel. 0303 - 83232</p>
<p>Pitekök & Sprutmåleri AB Verkstadsgatan 1 - 941 39 PITEÅ Tel. 0911 - 16611</p>	<p>WLM Gräv AB Box 57 - 549 03 MOHOLM Tel. 0506 - 20452</p>	<p>Granitgrabbar AB Håltagning Sorterargatan 6 A - VÄLLINGBY Tel. 08 - 280565</p>
<p>Arjeplogs kommun Storgatan 20 - 930 90 ARJEPLOG Tel. 0961 - 14000</p>	<p>Pidoc-System Box 355 - 721 07 VÄSTERÅS Tel. 070 - 6731696</p>	<p>Swartling & Partners AB Kindstugatan 1 - 111 31 STOCKHOLM Tel. 08 - 54512650</p>
<p>Kreaplan Arkitektkontor Rådmansgatan 15 - ÖSTHAMMAR Tel. 0173 - 10010</p>	<p>Sandbergs Gräv Tystberga Längtan - 610 60 TYSTBERGA Tel. 0155 - 261566</p>	<p>Gryning Vård AB Gårdavägen 2 - GÖTEBORG Tel. 031 - 7033950</p>
<p>Bilservicehuset i Gävle AB Kryddstigen 41 - 802 92 GÄVLE Tel. 026 - 102848 info@bilservicehuset.se</p>	<p>PM Larm & Passage System Svartavägen 4 - 125 40 ÄLVSJÖ Tel. 08 6028865</p>	<p>Tysklinds Elkonsult i Stockholm AB Radiovägen 24 - 135 48 TYRESÖ Tel. 08 - 7426262</p>
<p>Miljö Trans i Sverige AB Trallbanevägen 2 - 134 43 GUSTAVSBERG Tel. 020 - 332260</p>	<p>Fångö Taxibåtstrafik Fångö Oppgården 1 - 610 42 GRYT Tel. 0123 - 41056</p>	<p>Jensens Trädgårdsanläggningar Lyngby 672 - 247 99 GENARP Tel. 040 - 441329</p>
<p>CBolt Chrome Teknik S:T Göransgatan 5 C - 216 19 MALMÖ Tel. 040 - 164228</p>	<p>Stenungsunds Kommun - Fritid Strandvägen 15 - 444 82 STENUNGSUND Tel. 0303 - 730000</p>	<p>Dala Elmontage AB Godsvägen 11 - 784 72 BORLÄNGE Tel. 070 - 6285703</p>
<p>Roslagens Värmemontage AB Box 195 - 177 24 JÄRFALLA Tel. 08 - 58081300</p>	<p>Karlskoga Automatsvarvning AB Maskinvägen 14 - 691 37 KARLSKOGA Tel. 0586 - 37600</p>	<p>DESA Lack AB Bomhusvägen 55 - GÄVLE Tel. 026 - 109283 www.desalack.se</p>
<p>Jazzpuben Stampen Stora Nygatan 5 - 111 27 STOCKHOLM Tel. 08 - 200571</p>	<p>Maskin & Motor i Risselås AB Risselåsvägen 83 - 833 93 STRÖMSUND Tel. 0670 - 611169</p>	<p>Hudiksvallsbostäder AB Stationsgatan 3 B - HUDIKSVALL Tel. 0650 - 35400</p>
<p>Gerry Karlsson Bygg AB Mått Johanssons v 16 - 633 46 ESKILSTUNA Tel. 016 - 100490</p>	<p>Orion Spel och Böcker Köpmangatan 23 B - 852 32 SUNDSVALL Tel. 060 - 155947</p>	<p>Bokförar'n Byrån för redovisning i Mälardalen www.bokforarn.se -hans.tejnung@bokforarn.se</p>
<p>Brunkullans Begravningsbyrå Kyrkgatan 37 - 831 31 ÖSTERSUND Tel. 063 - 131375</p>	<p>Pizzeria Gonzalos Oscarsgatan 29 - 852 39 SUNDSVALL Tel. 060 - 122227</p>	<p>BSiAB Elementv. 5 - 691 42 KARLSKOGA 0586 - 34460</p>

LAGKCenter-ab

Lackering av Personbilar och Tunga Fordon

Plastvägen 6 - 931 42 SKELLEFTÉÅ
Tel./Fax 0910-128 69

Är ni rädda om era ungdomar? SE HIT!

Vi lämnar och hämtar dem till och från festen!

Fast pris, minst 5 personer och max 10 personer. Kvinnlig chaufför.

Rängbågens Persontransporter - Ingensvägen 21 - 236 91 Höllviken - Tel 040-450226

Rosendals Bygg AB
Vårdsättravägen 5
756 46 Uppsala
Tel 018/304300

www.ca-fastigheter.se

Svenska kyrkan

STOCKHOLMS STIFT

www.svenskakyrkan.se/stockholmsstift

KM Däckservice AB

DÄCKFÖRSÄLNING AV OLIKA MÄRKEN. DÄCK, FÄLGAR, BALANSERING, DÄCKSERVICE

Norrmalmssv. 16 - 953 32 Haparanda - Tel 0922-131 77

KABLAGE I
VÄRLDSKLASS
WWW.TEBEX.SE

Box 545
551 17 Jönköping
Tel 036-16 82 90

Mitthem

Södra Järnvägen 31 - Box 90 - 851 02 SUNDSVALL
www.mitthem.se - Tel 060-13 95 00

Tibro Museum

KULTURHISTORISKT MUSEUM

Borgarg. 27 - 543 30 Tibro - Tlf 0504 184 14 (månd-torsd 8-16)

Stallarholmsvägen 20
124 59 Bandhagen
Tel 08-447 11 60

Strandv. 22 - Box 102
542 21 Mariestad
Tel 0501-63 750
www.mteab.net

Järfälla Kommun

Vill Du vara med och vandra i Järfälla?

Kontakta oss!

Maria Monreal på telefon 070-480 86 78
eller skicka en epost till maria.monreal@jarfalla.se

www.jarfallastod.se

Promoco Scandinavia AB
Box 1313 - S-183 13 Täby
Tel 08 792 06 90

Vår dröm är
att förverkliga din.

VILLAGE

Gallerian Nian
i Gävle
026-10 60 80
www.village.se

Klövern mitt i prick!

Är du på jakt efter kontors- och butikslokaler eller behöver du industri- och lagerlokaler? Klövern finns mitt i Västerås centrum i kvarteret Leif. Träffar du oss har du träffat mitt i prick. Välkommen!

KLÖVERN VÄSTERÅS
Stora gatan 38, tel 021-38 15 95
vasteras@klovern.se
www.klovern.se

Kalle från Masthugget

Kalle från Masthugget som ofta besöker Hela Människan Ria Partille.

Kalle från Masthugget kallas en av besökarna på Hela Människan Ria i Partille som har besökt verksamheten nästan hela den tid som Ria har haft öppet (drygt två år). Han kommer från Masthugget som är en del i centrala Göteborg.

– Det började gå utför för cirka sex år sedan, då förlorade jag min sambo i lungcancer. Jag arbetade som hamnarbetare då och arbetade varannan vecka. Snart började jag dricka den veckan jag inte arbetade men efter ytterligare en tid började jag

ta till flaskan även den veckan jag arbetade, beskriver Kalle.

Kalle hade en bra uppväxt med sin ensamstående mor och två bröder den ena brodern drunknade tragiskt när han var sommarbarn. Även Kalle var sommarbarn och under de elva åren spenderade han sommarmånaderna hos en vänlig familj i Jönköpingstrakten.

När hans sambo dog för sex år sedan kände han sig isolerad och började så smått dricka i sin ensamhet. Det hela kulminerade för cirka två år sedan. Det hände en "grej" i lägenheten som han inte vill tala om. Men denna "grej" gjorde att han bestämde sig för att bli nykter, vilket han infriade för

cirka ett halvår sedan.

Idag bor han på ett tillfälligt boende som kallas KF-Länken, (KF = Kamratföreningen) där han trivs bra. Han har tyvärr hyresskulder men siktar på att betala av dessa och sedan försöka få en egen lägenhet.

– Jag har två mål i livet just nu. Ett: hålla mig nykter. Två: få en egen bostad. Carina som arbetar här på Ria sa; "År 2010 är ditt år, Kalle" och jag har gott hopp om att det kan bli så, även om allt kanske inte kommer i år, förklarar Kalle.

Text och foto: Daniel Ryderholm - daniel.ryderholm@helamanniskan.se

UDDEVALLA KOMMUN

TACK ALLA NATTVANDRARE!

Hälsopolitiska rådet Uddevalla
www.uddevalla.se/folkhalsa

UPPSALA VÄSTERÅS NORRTÄLJE

018 - 66 05 50

BYGGINVEST

WWW.BYGGINVEST.EU

Hemköp

Linneatorget – KOLBÄCK

Telefon 0220-455 90

Välkomna!

Hela människan
SOCIALT ARBETE PÅ KRISTEN GRUND

Hela Människan 90 år!

Den 16 mars 1920 samlades ombud från kristna samfund och organisationer på Svenska Missionsförbundets expedition i Stockholm för att bilda Riksutskottet för De Kristnas Förbuds rörelse. Detta möte blev den formella starten för organisationen Hela Människan.

Den direkta anledningen till Riksutskottets bildande var den folkomröstning om alkoholförbud som skulle genomföras 1922. Folkomröstningen vanns senare av nejsidan och vis från alkoholförbudets USA tog man steg mot en nyorientering. 1931 beslöt styrelsen om ändring i namnet från "förbuds rörelse" till "nykterhetsrörelse". När man några år senare antog nya stadgar reviderades namnet ytterligare och det nya namnet blev De Kristna Samfundens Nykterhetsrörelse, DKS.N.

Under årens lopp förstärktes samhällsperspektivet och i slutet av 40-talet, arbetade man inte enbart med frågor som rör individens livsföring utan engagerade sig också för de människor som lever i en socialt utsatt situation.

RIA

Under slutet av 1950-talet tar man över Stockholms Nykterhetssällskaps rådgivningsbyrå i Stockholm, detta är startskottet för Ria (råd i alkoholfrågor). Ria växer sig allt starkare främst under 1970-talet då arbetet främjades starkt av den tidens strömningar. Diakoni och socialt engagemang var på den tiden viktiga frågor inom kristenheten.

DKSN blir Hela Människan

Efter en tids diskussioner beslutar DKS.N starta en process, som syftar att se till

kyrkomedlemmarnas vilja. Många vill vara socialt engagerade men kravet på helnykterhet stöds inte av alla.

I april 1998 bildas Hela Människan och i stället för att tidigare ha arbetat "på helnykterhetens grund" skulle arbetet nu ske "utifrån en kristen människosyn med Jesus Kristus som förebild och kraftkälla". Det uttalades också en tydlig ambition till nära samverkan med huvudmännen, att den nya organisationen inte var ett mål i sig själv utan att dess uppgift var diakonal mobilisering, diakonal handling och diakonal opinionsbildning, allt inom ramen för ett nätverksorienterat arbetssätt.

Text:

Börje Carlsson, projektledare
Hela Människan

borje.carlsson@helamanniskan.se

Kyrkornas gemensamma sociala arbete

HELA MÄNNISKAN är en del av kyrkornas sociala arbete. Vi ger stöd till människor som befinner sig i en utsatt livssituation och är en resurs, både operativt och förebyggande.

Vi tror att människan är skapad med förmåga till omsorg och kreativitet. De personliga relationerna är grunden för förändring och ett värdigt liv. Det handlar om bemötande av hela människans behov och möjligheter, såväl fysiskt och psykiskt som själsligt. Att erbjuda en mötesplats för den enskilda människan, ett vardagsrum med dörrar till den inre och den yttre världen. Ett Var Dags Rum.

Ett Rum där medmänniskan kan forma vardagsrutiner och gemenskaper, där smärtan och glädjen får plats. Ett Rum där dialogen och inte diagnosen, där möjligheterna och inte problemen är utgångspunkten och hållningen. Där det ömsesidiga mötet är viktigast.

Ett Rum med dörrar inåt till inre rum hos människan. Och med dörrar till andra vardagliga rum. Till dusch, kök, tvättstugan och till studierum.

Men också ett Rum med dörrar utåt. Till myndigheter, vård

och omsorg. Till utbildningar och arbetsplatser, till församlingar och föreningar.

Rummen blir mötesplatser för den enskilda människan – ett Var Dags Rum med dörrar till den inre och yttre världen.

Vi vill se ett samhälle där det inte finns några hopplösa fall – ett samhälle som bygger på demokrati, rättvisa och jämlikhet. Vi vill vara med i arbetet tillsammans med alla goda krafter att arbeta långsiktigt så att färre människor hamnar i ett utanförskap.

Var Dag ska Rummet finnas i VarDagen för att varje människa ska ha möjlighet att få stöd den dag han eller hon behöver det.

Genom tusentals dagliga möten i våra Var Dags Rum kan vi ge röst åt dem som har en utsatt livssituation. I Rummen får vi kunskap och erfarenhet som gör att vi kan agera i relation till myndigheter och andra organisationer.

Vi vill skapa rum som kan vara mötesplatser där erfarenheterna bidrar till analys och idéer om gemensamma insatser och där varje människa tas på allvar.

Text: Hela Människan

Han är pastorn innanför murarna

Robert Bådagård arbetar som pastor inne på Karlskoga anstalten. Ett viktigt och uppskattat arbete men som få kan tänka sig. Aktuellt från Hela Människan följde med på en arbetsdag.

Ett högt staket på fyra meter, med taggtråd överst, omringar anstalten i Karlskoga. Vid ett ställe finns en grind med en kamera ovanför. Robert Bådagård som arbetar som fängelsepastor ringer på klockan.

– Centralvakten, säger rösten ur högtalaren och en grön lampa lyser så att vi kan passera.

Vid centralvakten blir vi tvungna att lämna ifrån oss all teknisk utrustning innan vi kan gå in, givetvis förutsätter de också att

Robert Bådagård

Ålder: 60 år

Yrke: Pastor

Bor: Karlskoga

Familj: Fru, tre vuxna barn och två barnbarn.

Vad betyder Gud för dig?

Gud är livets stora DU i vilket jag speglar mig och blir till som människa. I Gud blir jag hel och sammanbunden med Något som är större än jag och sätter in mitt liv i ett meningsfullt sammanhang.

vi inte har med oss något annat olämpligt som vapen och droger.

– Jag har jobbat som anstaltspastor i tre år, berättar Robert medan han hämtar personlarmet som han sätter i sin byxlinning. Robert går sedan vidare och pratar med kriminalvårdarna han möter för att höra hur läget har varit sen igår, ifall det varit bråk eller om någon mår extra dåligt etc.

– Jag är här på internernas villkor, men det är också viktigt att jag har anstaltens och dess personals förtroende. Annars går det inte att arbeta här, säger Robert med allvarlig röst.

Karlskoga är en sluten anstalt för män, men med en lägre säkerhetsnivå för rymningar, fritagningsförsök att hantera besvärliga intagna än vad till exempel Kumla har. Vad internerna dömts för varierar på Karlskoga, men det rör sig om mord, knarkhantering, misshandel, stölder med mera.

Varför arbetar du här Robert

– För att jag tycker att man ska ge alla människor, även brottslingar en ny chans att komma vidare och hitta en framtid. Det är ett otroligt givande arbete att möta människor här och bygga upp ett förtroende för att mötas i samtal om livet. Jag vill också arbeta för att försöka förgylla den tid de är

här. Dessutom blir jag också en länk till samhället utanför och förhoppningsvis kan kanske kyrkan hjälpa dem vidare när de kommer ut.

Inne på anstalten när vi går runt i korridoren märks det att Robert är mycket omtäckt och många stannar för att växla några ord med honom. Andra för längre samtal i enskildhet.

Från den ena korridoren hörs musik från gymrummet där fem killar styrketränar. En av dem är Benny, 21 år som på sin axel har en tatuering med ett kors.

– Jag sitter här för jag gjort ett butiksrån. Det är något som jag ångrar idag, så jag frågade Robert om han kunde hjälpa mig att skriva ett förlåtelsebrev till butiken jag rånade. Mer kan jag inte göra, förklarar Benny.

Om en månad får han lämna anstalten.

– Jag ska få komma till ett behandlingsshem för att bli drogfri, säger Benny som nu ska fortsätta lyfta hantlar.

För Robert är det nu dags att fika med en hemgjord smörgås innan han ska åka vidare för att förrätta en begravningsgudstjänst som äger rum på eftermiddagen.

Läs mer om Hela Människan Karlskoga Degerfors på: www.helamanniskan.se/karlskogadegerfors

Hej Nattvandrare!

**Du är en hjälte.
Vi stöder ditt
viktiga arbete.**

AROSEKEN

Cramo Uppsala Nord
Hällnäsgratan 4
752 28 Uppsala
Tel 018-561130

Cramo Uppsala Syd
Sofielundsgatan 5-7
753 23 Uppsala
Tel 018-183950

**Gigantiska lokaler
och pyttesmå kontor.**

Specialister på mångfald

018-727 45 95 www.industrihus.nu

 Skellefteå kommun
Socialkontoret

"Stockholms unga behöver bra betyg. Och fler ettor."

Bra betyg ger möjlighet till utbildning och karriär.

Har man inte pengar finns däremot ingenting som öppnar dörren till den första egna lägenheten.

Tycker du som jag att vi måste bygga fler billiga lägenheter så att våra ungdomar har någonstans att bo? Kom med i min kampanj för nya visioner i Stadshuset på www.carinjamtin.se

Carin Jämtin

Carin Jämtin, Socialdemokraterna i Stadshuset

Ge
Stockholm
nya möjligheter